

525-ci qəzet

6 okyabr 2012-ci il, şənbə, №182 (3738). Qiyməti 40 qəpik

www.525.az

Yenə hicab...

DİNDARLARIN "HİCABA AZADLIQ" ŞÜARİ İLƏ KEÇİRDİKLƏRİ AKSİYASINDA 65 NƏFƏR SAXLANILDI, FAKTLA BAĞLI CİNAYƏT İŞİ AÇILDI

Səh.4

İlham Əliyev:

"Azərbaycanlılara qarşı soyqırımı törədənlər hələ də adekvat qınaqla üzləşməyiblər"

"QƏRAR VƏ QƏTNAMƏLƏRİN İCRA EDİLMƏMƏSİ BEYNƏLXALQ TƏŞKİLATLARA HÖRMƏTİ AZALDIR, İNAMI İTİRİR"

Səh.5

"Sosial müdafiə tədbirləri nəticəsində əmək pensiyalarında daim artım müşahidə olunur"

ELŞƏN MƏMMƏDƏLİYEV:

"ƏMƏK PENSİYALARININ ORTA AYLIQ MƏBLƏĞİ 151,3 MANATDIR"

Səh.12

Britaniya generalının Bakı gündəlikləri

BAKININ AZAD EDİLMƏSİNİN 94 İLLİYİNƏ HƏSR OLUNUR

Səh.20-21

Olgas Süleymənov:

"Yazmaq! Dayanmadan yazmaq! Nə qədər çətin olsa da, yazmaq!"

BÜTÜN İNKİŞAF EDƏN DÜNYANI, HƏYATI, BƏŞƏRİYYƏTİ SÖZƏ ÇEVİRMƏK!"

Səh.10-11

Beynəlxalq Müəllimlər Günü bayram tədbiri ilə qeyd olunub

Dünən 5 oktyabr - Beynəlxalq Müəllimlər Günü ilə əlaqədar Heydər Əliyev Sarayında Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin təşkilatçılığı ilə bayram tədbiri keçirilib.

Tədbirdə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın müəllimlərə təbrik məktubu səsənlənib.

Tədbirdə çıxış edən Bakı Şəhər üzrə Təhsil İdarəsinin müdiri Nailə Rzaquluyeva bildirib ki, idarənin tabeliyində 316 orta, 3 əsas, 5 yardımçı, 1 evdə təhsil, 5 cəzaçəkme müəssisində axşam məktəbi var. Onun sözlərinə görə, bu məktəblərdən 311 min 695 nəfər şagirdin təlim tərbiyəsi ilə 29 870 nəfər müəllim məşğul olur. Yeni tədris ilində Bakı Şəhərində 50 min 60 şagird yerlik 7 məktəb binası inşa edilib: "8 məktəbdə şagird sıxlığının aradan qaldırılması üçün 3 180 yerlik əlavə korpus tikilib istifadəyə verilib. 4

məktəbin idman və akt zalları yeniləşdirilib, 62 məktəbdə əsaslı təmir işləri aparılıb".

N.Rzaquluyeva bildirib ki, 2006-2012-ci illərdə paytaxtda 30 yeni məktəb binası inşa edilib: "Onlardan 3-ü Heydər Əliyev Fondu tərəfindən tikilib. Bundan başqa, Fond tərəfindən 179 məktəb üçün əlavə korpus inşa olunub, 234 məktəbdə əsaslı təmir işləri aparılıb".

Tədbirdə çıxış edən təhsil naziri Misir Mərdanov bildirib ki, 2011-2012-ci tədris ilində məktəblərin infrastrukturunun müasirləşdirilməsi istiqamətində çox ciddi işlər görüldü. Belə ki, 43588 yerlik 162 yeni məktəb binası inşa edilib, 21 məktəb üçün 5104 yerlik əlavə korpuslar tikilib, 103 məktəb əsaslı təmir olunub. O cümlədən Təhsil Nazirliyi tərəfindən dövlət büdcəsində əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına 16640

yerlik 45 yeni məktəb inşa olunub, 3 məktəb üçün 960 yerlik əlavə korpus tikilib, 15 məktəb əsaslı təmir olunub. Şəhər və rayon icra hakimiyyətləri tərəfindən isə Dövlət Proqramı hesabına 19656 yerlik 93 yeni məktəb binası, 13 məktəb üçün 3820 yerlik əlavə korpus inşa olunub, 84 məktəb əsaslı təmir edilib. Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən 6792 yerlik 22 yeni məktəb binası və 1 məktəb üçün 60 yerlik əlavə korpus tikilib. Məcburi köçkünlərin Sosial İnkişaf Fondu tərəfindən 500 yerlik 2 yeni məktəb binası inşa olunub, 1 məktəb isə əsaslı təmir edilib. Yerli xərclər hesabına 3 məktəb əsaslı təmir edilib, Dövlət Neft Şirkəti tərəfindən 1 məktəb üçün 160 yerlik əlavə korpus tikilib, ABŞ-ın Kant Port təşkilatı tərəfindən 2 məktəb üçün 80 yerlik əlavə korpus inşa olunub. Hər il olduğu kimi bu il

də dövlət büdcəsindən təhsilə ayrılan ümumi xərclərin miqdarı artırılıb. 2011-ci ildə bu rəqəm 1.268.528.881 manat idisə 2012-ci ildə 1.511.537.213 manat təşkil edib. Dövlət büdcəsindən təhsilə ayrılan investisiya xərcləri isə 2011-ci ildə 273,2 milyon manat təşkil edirdisə 2012-ci ildə bu rəqəm 420,9 milyon manata çatdırılıb. Nazirin sözlərinə görə, təhsil infrastrukturunun yeniləşdirilməsi üzrə işləri davam etdirilir, məqsəd bütün ümumtəhsil məktəblərinin beşgünlük tədris həftəsinə və birnövbəli iş rejiminə keçməsinə təmin etməkdir. Ümumi təhsil müəssisələrinin mövcud şəbəkəsinin optimallaşdırılması ilə bağlı rasionallaşdırma tədbirlərinin hazırlanıb həyata keçirilməsi, xüsusi istedadlı uşaq və gənclər üçün təhsil müəssisələri şəbəkəsinin genişləndirilməsi və müvafiq inkişaf mərkəzlərinin təşkili, ümumi təhsil müəssisələrində inkluziv təhsilin tətbiqi üzrə zəruri iştirakin yarıdılması həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan məsələlərdəndir.

S.QARAYEVA

"Bu gün də məktəbdə müəllim həlledici simadır"

"Azərbaycan cəmiyyətində təhsil işçilərinin özünəməxsus yeri, çəkisi var". Bunu "525"ə açıqlamasında təhsil naziri Misir Mərdanov deyib. Nazir bildirib ki, bu gün də məktəbdə müəllim həlledici simadır: "İnsanın şəxsiyyət kimi formalaşmasında, onun təhsil və inkişafında müəllimin rolu danılmazdır". Nazir vurğulayıb ki, cəmiyyət müəllimə borclu olduğu kimi, müəllim də cəmiyyət qarşısında öz məsuliyyətini hiss etməlidir: "Biz vətənpərvərlikdən daim danışıq, uşaqları bu ruhda tərbiyə etməyə çalışırıq. Fikrimcə, əsl müəllim üçün vətənpərvərlik meyarı milletin gələcəyi olan savadlı, müasir dünyagörüşünə malik, milli mənəvi dəyərlərə sadıq vətəndaşların yetişdirilməsi işinə bütün imkan və bacarığını sərf etməsidir. Nahaq yerə demirlər ki, hər öyrədən müəllim deyil, o kəs müəllimdir ki, ondan öyrənirlər, onun yanına sevə-sevə öyrənməyə gedirlər. Həm də o müəllim yaxşı öyrədə bilər ki, onu yaxşı öyrədiblər". M.Mərdanov qeyd edib ki, hers il Müəllimlər Günü ilə bağlı dövlət tərəfindən müəllimlərin əməyi qiymətləndirilir. Bu il də ölkə başçısının sərəncamı ilə bir qrup təhsil işçisi mükafatlandırılıb.

S.QARAYEVA

Qafqaz Universitetində görüş keçirilib

Dünən Qafqaz Universitetində Türkiyə Respublikasının Ağrı şəhərində fəaliyyət göstərən Ağrı İbrahim Çeçen Universitetinin rektoru Professor İrfan Aslanın bərabərindəki heyətlə görüş olub. Qeyd edək ki, nümayəndə heyətinin səfərində əsas məqsəd Qafqaz Universiteti və Azərbaycanda fəaliyyət göstərən digər ali təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq imkanlarını müzakirə etmək, ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq imkanlarını araşdırmaqdır.

Qafqaz universitetində reallaşan görüşdə ali təhsil müəssisəsinin rəhbəri Ahmet Saniç qonaqları

Azərbaycanda görmələrindən məmnun olduqlarını deyib. Rektor Qafqaz Universiteti, onun fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verib. Vurğulayıb ki, rəhbəri olduğu ali təhsil müəssisəsi yeni qurulmasına baxmayaraq dünya standartlarına cavab verən laboratoriyalarla təchiz edilib. Ən müasir texnologiyalar, kompüterlər tələbələrə istifadəsinə verilib. Universitetdə tələbələrə hərtərəfli inkişafı üçün ən müasir şərtlər yaradılıb. Rektor Azərbaycan və Türkiyə universitetləri arasında əməkdaşlığın yaxşı səviyyədə olduğunu, qarşılıqlı münasibətlərin daha da genişləndirilməsi üçün əlverişli imkanların yarandığını açıqlayıb.

İrfan Aslan isə öz növbəsində görüşdə Azərbaycana səfərlərinin məqsədləri barədə danışıb. Bildirib ki, azərbaycanlı tələbələrə orada təhsil almalarında, buradakı ali təhsil müəssisələri ilə qarşılıqlı tələbə mübadilələrinin təşkilində maraqlıdırlar.

Görüşün sonunda Qafqaz Universiteti ilə Ağrı İbrahim Çeçen Universiteti arasında Memorandum imzalanıb. Qonağa Qafqaz Universitetinin Fəxri Plaketi təqdim olunub.

Sevinc QARAYEVA

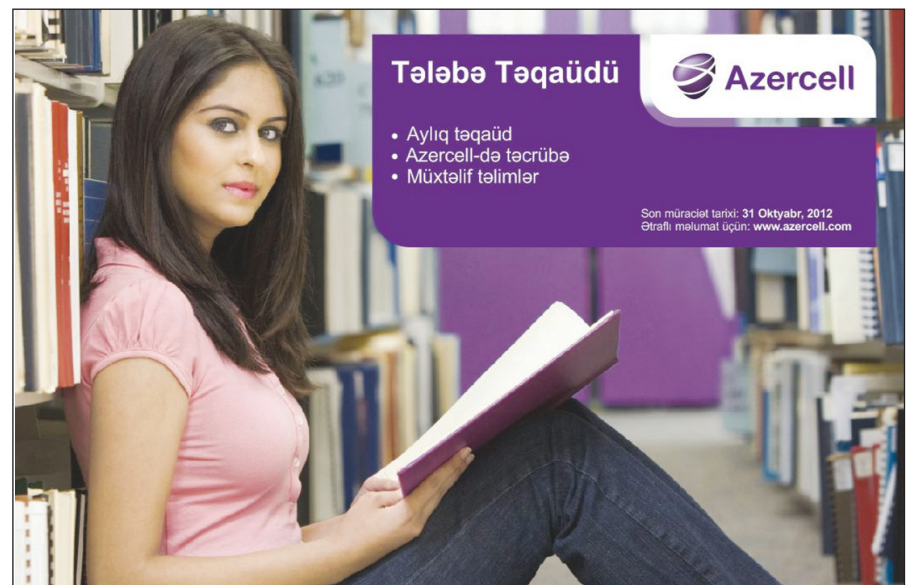
Azercell növbəti Tələbə Təqaüdü Proqramına başlayır!

POTENSİALIN ARTIRILMASI ÜÇÜN DAHA BİR FÜRSƏT

Azercell Telekom MMC tələbələr üçün növbəti təqaüd proqramına start verib. Bu ilin oktyabrın 1-dən başlayan Tələbə Təqaüdü proqramının məqsədi müvəffəqiyyətlə təhsil alan və fərqlənməyi bacaran tələbələrə xüsusi qayğı nümayiş etdirmək, yüksək potensiala malik gənclərin peşəkar kimi formalaşmasına dəstək olmaqdan ibarətdir.

Bu proqram çərçivəsində seçim mərhələlərindən uğurla keçən tələbələr cari tədris ilində Azercell-in təsis etdiyi təqaüdü alacaqlar. Bundan əlavə, tələbələr üçün informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində bilik və bacarıqlarını artırmaq imkanı yaradılır. Belə ki, proqram iştirakçılarında şirkətin təlimlərinə qatılmaq şansı da verilir. Həmçinin, bacarıqlı tələbələrə Azercell-də təcrübə keçməsi də mümkündür.

Tələbə Təqaüdü Proqramına Azərbaycanın ali təhsil ocaqlarının son iki kursunda təhsil alan tələbələr müraciət edə bilərlər. Seçim mərhələlərinin gedişi və nəticəsi haqqında məlumat namizədlərin elektron poçtuna göndəriləcək. Seçim prosesi zamanı marketing və ya informasiya kommunikasiya

texnologiyaları sahəsində təhsil alanlara üstünlük verilecekdir.

Azərbaycanlı tələbələr tərəfindən çox maraqla qarşılanan bu proqramı 2008-ci ildən etibarən hər tədris ilində təqdim edilir. Bu müddət ərzində Azərbaycanın müxtəlif universitetlərində təhsil alan 30-dan çox tələbə Azercell-in təqaüddü adına layiq görülüb. Onlar Azercell-dən təqaüd almaqla yanaşı, həm də şirkətin mütəxəssislərinin yardımı ilə gələcək kar-

yeraları üçün əvəzəlməz təcrübə qazanıblar.

Bununla da "Azercell Telekom" MMC korporativ sosial məsuliyyətli fəaliyyətini gücləndirir və cəmiyyətimizə daha artıq töhfə verir.

Proqrama qoşulmaq üçün tələbələr oktyabrın 31-nə qədər müraciət edə bilərlər. Ətraflı məlumat üçün <http://company.azercell.com/career/students/Bursary/> səhifəsinə daxil ola bilərlər.

Baş redaktor: Rəşad Məcid

Redaktor: Yaşar Əliyev

**Baş redaktor müavinləri:
Yusif Rzayev, Seyfəddin Hüseynli**

Redaktor müavinləri:

**Aydın Bağirov, Mirhacib Məcid,
İsgəndər Həsənov**

**Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa
hər gün çıxır**

Ünvan: AZ1033,

Bakı, Ş.Mustafayev küçəsi-27/121

Telefon: 566-67-98, 566-93-40

Faks: 566-25-20

İnternet ünvanı: www.525.az

E-mail: qezet525@mail.ru

**Qəzet "Azərbaycan" nəşriyyatının
mətbəəsində çap olunub.**

Təsisçi: "525" şirkəti

İndeks: 0046, tiraj: 4000, sifariş: 3309

**"TURAN", AzərTAc, "TREND", APA
və "OLAYLAR"ın informasiyalarından
istifadə olunub.**

**Dərc olunan reklamların mətninə görə
redaksiya məsuliyyət daşmır.**

**© İşarəsi altında dərc olunan materiallar
reklam xarakterlidir.**

Qəzet 1992-ci il noyabrın 17-dən çıxır.

Qızıl inciləri toplayaraq...

20
AZƏRBAYCAN
BEYNƏLXALQ BANKI

“Unibank” keçirdiyi “kredit al, hədiyyə qazan” lotereyasında 2-ci tirajın qaliblərini elan etdi

Oktyabrın 5-də “Unibank”-da məcmu uduş fondu 15 min manat təşkil edən “Kredit al, hədiyyə qazan” lotereyasının ikinci tirajı keçirildi. Avqustun əvvəlindən start götürən və daha bir ay davam edəcək lotereyada növbəti 5 qalib müəyyən olundu.

Pul uduşu qazananlar Bankın paytaxt və bölgə filiallarında Nağd kredit cəlb edən müştərilərdir:

1.ABDULLAYEVA ZƏRNİŞAN QURBAN QIZI (eyniləşdirmə kodu -1119610);

2.QAFAROV RÖVŞƏN ƏLİ MURAD OĞLU(eyniləşdirmə kodu -1047175);

3.SOLTANOV RƏŞAD SOLTANAĞA OĞLU(eyniləşdirmə kodu-1134584);

4.HƏSƏNOV CAHİL HACIBALA OĞLU (eyniləşdirmə kodu - 1110712);

5.MƏMMƏDOV İLQAR HƏSƏN OĞLU(eyniləşdirmə kodu - 1140524).

Qaliblər sentyabrın 1-dən 30-dək “Unibank”-dan Nağd kredit, “AL Kart” kredit xətti, mikrokreditlər, “Evdar xanım” və digər növ istehlak kreditləri

alan müştərilər arasında elektron püşkatma üsulu ilə müəyyən edilib. Seçim xüsusi kompüter proqramı vasitəsilə, kredit götürənlərin eyniləşdirmə nömrələri əsasında, müştərilər və jurnalistlərin iştirakı ilə təşkil olunan Lotereya Komissiyası tərəfindən aparılıb. Bu zaman qalib seçilən hər bir müştərinin uduşu 1000 AZN təşkil edib. Qaliblər uduşlar üçün Bankın R.Behbudov küçəsi, 55 ünvanında yerləşən Baş ofisinə müraciət edə bilirlər.

Lotereyanın növbəti tirajı noyabrın 5-də Bankın Baş ofisində keçiriləcək. Uduş fondu yenidən 5 min manat təşkil edəcək. Tirajda oktyabr ayı ərzində “Unibank”dan istehlak krediti və mikrokredit alanlar iştirak edəcək.

Qeyd edək ki, “Kredit al, hədiyyə qazan” lotereyasının şərtləri “Unibank”-ın əməkdaşlarına şamil olunmur. Aksiya 30-a yaxın filial və şöbələri əhatə etməklə, bankın bütün xidmət şəbəkəsi üzrə keçirilir.

İstehlak kreditlərinin şərtləri və lotereya aksiyası haqqında daha ətraflı məlumatı (012) 117 nömrəli telefonla əldə etmək olar.

Rusiya kosmonavtı BSU-nun qonağı olub

5 oktyabr 2012-ci il tarixində kosmonavt, texniki elmlər doktoru, Rusiya Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, iki dəfə Sovet İttifaqı qəhrəmanı, SSRİ və Rusiya Federasiyası dövlət mükafatı laureatı, Moskva Dövlət Geodeziya və Kartografiya Universitetinin prezidenti prof. Viktor Petroviç Savinix Bakı Slavyan

Universitetinin qonağı oldu. BSU-da fəaliyyət göstərən Rusiya tədris-mədəniyyət mərkəzində (Moskva auditoriyası) keçən görüşü BSU-nun Pedaqoji fakültəsinin dekanı prof.Eldar Piriyev açaraq qonağı səmimi salamladı və onu tələbələrə təqdim etdi. V.P.Savinix tədbir iştirakçılarında özü haqqında qısa

məlumat verdi. “Salyut-6”, “Salyut-7” və “Mir” kosmik gəmilərlə cəmi 252 gün kosmosda olan V.P.Savinix kosmos və kosmonavtika ilə bağlı maraqlı məlumatlar verdi.

Sonda tələbələrin müxtəlif suallarını cavablandıran qonağa xatirə hədiyyələri təqdim edildi.

Günay ƏLİYEVA

Yenə hicab...

DİNDARLARIN "HİCABA AZADLIQ" ŞÜARI İLƏ KEÇİRDİKLƏRİ AKSIYASINDA 65 NƏFƏR SAXLANILDI, FAKTLA BAĞLI CİNAYƏT İŞİ AÇILDI

Dünən bir qrup dindar Təhsil Nazirliyinin binası qarşısında icazəsiz etiraz aksiyası keçirib. APA-nın məlumatına görə, aksiya iştirakçıları hicaba qoyulmuş qadağanın götürülməsi tələbi ilə plakatlar qaldıraraq, şüarlar səsləndiriblər. Hadisə yerinə cəlb olunmuş polis aksiyanın qarşısını almaq istəyərkən qarşıdurma yaranıb. Toqquşma nəticəsində həm polis, həm də aksiya iştirakçıları arasında xəsarət alanlar olub. Hadisə yerinə təcili tibbi yardım məşinləri gəlib, yaralılar xəstəxanaya aparılıb. Aksiyanın qarşı alınması, aksiya iştirakçıların bir neçəsi saxlanılıb.

Nərimanov Rayon Polis İdarəsinin 16-cı Polis Bölməsindən isə bildirilib ki, bir qrup şəxs Təhsil Nazirliyinin binası qarşısında qanunsuz aksiya keçirməyə cəhd göstərib, lakin bu cəhdin qarşısı alınıb.

"İctimai qaydanı kobud şəkildə pozduğu üçün bir neçə nəfər saxlanılıb", - deyə bölmədən bildirilib.

Aksiyada Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin rəis müavini Səhlab Bağirova xəsarət yetirilib. S. Bağirov açıqlamasında xəsarətinin ağır olmadığını bildirib. O qeyd edib ki, artıq aksiya dağıdılıb.

Bakıda dindarların keçirdiyi aksiyada 3 polis əməkdaşı isə ağır xəsarət alıb. Klinik Tibbi Mərkəzdən verilən məlumata görə, xəstəxanaya ağır xəsarətlə daxil olan 3 polis əməkdaşından 2-si Daxili İşlər Nazirliyinin hospitalına aparılıb. Bir nəfər isə hazırda Klinik Tibbi Mərkəzdə müalicə alır.

Dünən axşam Bakı Şəhər Prokurorluğu və Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsi Təhsil Nazirliyi qarşısında keçirilmiş razılaşdırılmamış aksiya ilə bağlı məlumat yayıb. DİN məlumatı xidmətindən verilən məlumat

da bildirilir ki, dünən saat 12 radələrində ümumi sayı 200 nəfərədək olan radikal yönümlü dindar müxtəlif istiqamətlərdən Təhsil Nazirliyinin qarşısında toplaşaraq razılaşdırılmamış aksiya keçirməyə cəhd göstərib.

"İctimai qaydanın pozulmasına yönələn hərəkətlərin dayandırılması barədə polisin xəbərdarlığına baxmayaraq, qanunsuz aksiyanın iştirakçıları hüquqazidd əməllərini davam etdiriblər. Onların cəmiyyətə acıqca hörmətsizlik ifadə edən, habelə özgənin əmlakının məhv edilməsi ilə müşayiət olunan aqressiv hərəkətləri nəticəsində nəqliyyatın hərəkəti təxminən 40 dəqiqə ərzində pozulub, vətəndaşlara məxsus onlarla avtomobilə ziyan vurulub.

Xidməti vəzifələrini yerinə yetirən hakimiyyət nümayəndələrinin qanunsuzluqlara son qoyulması ba-

rədə təkrar xəbərdarlığına və tələbinə məhəl qoymayan aksiya iştirakçıları qabaqcadan hazırlanmış silah qismində istifadə etdikləri ucu mısmaqlı taxta parçaları və dəyənlər ilə onlara qarşı həyat və sağlamlıq üçün təhlükəli olan zor tətbiq etməklə müqavimət göstəriliblər. Nəticədə 20 polis əməkdaşına müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri yetirilib.

Asayışı mühafizə qüvvələrinin gördüyü qətiyyətli tədbirlərlə ictimai qaydanın kobud surətdə pozulmasına səbəb olan hərəkətlərin qarşısı alınaraq 65 nəfər saxlanılıb.

Fakla bağlı Bakı Şəhər Prokurorluğu tərəfindən Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 315.2-ci (hakimiyyət nümayəndəsinə qarşı müqavimət göstərmə və ya zor tətbiq etmə) və 233-cü (ictimai qaydanın pozulmasına səbəb olan hərəkətləri təşkil etmə və ya bu cür hərəkətlərdə fəal iştirak etmə) maddələri ilə cinayət işi başlanılıb. İstintaqın tam və hərtərəfli aparılması üçün prokurorluq və polis orqanlarının əməkdaşlarından ibarət istintaq-əməliyyat qrupu yaradılıb.

Hazırda təxirəsalınmaz istintaq hərəkətləri və əməliyyat-axtarış tədbirləri davam etdirilir.

Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunun bəyannaməsi qəbul olundu

Dünən ikinci Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu öz işini bəyannamənin qəbulu ilə başa çatdırıb. 525.az-ın məlumatına görə, bəyannamədə forum iştirakçıları BMT-nin "Minillik bəyannaməsi"ni rəhbər tutaraq, qloballaşma prosesinə ədalətli xarakter verilməsinin vacibliyini qeyd edərək siyasi, elmi elitani, nüfuzlu beynəlxalq strukturları dinamik qloballaşan cəmiyyətdə humanitar problemlərə xüsusi diqqət yetirməyə çağırıb.

Müasir dövrdə elmin və texnikanın tərəqqisinin insanı, cəmiyyəti, bütövlükdə sivilizasiyanı dərin dəyişikliklərə məruz qoyduğu qeyd edilib.

Forum iştirakçıları qloballaşma proseslərinin nəticəsi olaraq yaranan elmin, texnikanın, inkişafı, informasiya cəmiyyətinin bərqərar olması ilə meydana çıxan çox sayda humanitar problemlərlə bağlı aparılmış müzakirələrin yüksək

dərəcədə səmərəli olduğunu vurğulayıblar.

"Bakı Beynəlxalq Forumu çərçivəsində aparılmış hərtərəfli və müxtəlif səviyyəli dialoqun zamanımızın aktual çağırışlarına adekvat olduğunu düşünürük. Multikulturalizm konsepsiyasına yeni yanaşmanın və onun müasir cəmiyyətdə getdikcə daha böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini təsdiqləyirik.

Dünya ictimaiyyətini, siyasətçiləri, alimləri Azərbaycanın dünyada multikulturalizm problemlərinin tədqiqi üzrə xüsusi mərkəzin yaradılması ilə bağlı təşəbbüsünü hamılıqla müdafiə etməyə çağırıraq".

Bəyannamədə multikulturalizm problemlərinin fəlsəfi və etik aspektlərinin bundan sonra tədqiqinin ksenofobiya, irqçilik və dözsüzlüyün qarşısını almaq üçün KİV-lərdə lazımcı işıqlandırılmasının vacibliyi bildirilib.

Konvergent texnologiyaların

gələcək üçün rolu və əhəmiyyəti vurğulanan sənəddə deyilir ki, hər bir cəmiyyətin ənənəvi xüsusiyyətləri nəzərə alınaraq onun inkişaf prosesinin özünəməxsusluğunu, müxtəlifliyini dərk edirik: "Elmin sürətli inkişafının yeni elmi paradigmanın təşəkkülünə yol açdığını və onun təhsildə öz əksini tapmasının zəruri olduğunu etiraf edirik".

"Bu kimi forumların hər il keçirilməsinin zəruriliyinə əminliyimizi ifadə edərək Azərbaycan prezidentinə, hökumətinə, Bakı Beynəlxalq Forumunun bütün təşkilatçılarına bu günlərdə Bakını humanitar problemlərin müzakirəsi mərkəzinə çevirən belə mötəbər tədbiri keçirdiklərinə görə minnətdarlığımızı bildiririk. Bu bəyannamənin qəbul edilməsini və beynəlxalq humanitar əməkdaşlığın inkişafı istiqamətində istifadə olunmasını vacib sayırıq".

S.QARAYEVA

ABŞ-da Rusiya lehinə casusluqda ittiham olunan Azərbaycan vətəndaşı saxlanılıb

ABŞ-da casusluqda saxlanılmış 8 nəfərin arasında Azərbaycan vətəndaşı da var. APA-nın RİA Novosti-yə istinadən bildirdiyinə görə, bu barədə Rusiyanın Hyustondakı baş konsulluğunun müşavir konsulu Sergey Əzizov məlumat verib. "Saxlanılmış 8 nəfərdən 4-ü, Posobilov Aleksandr, Fişenko Aleksandr, Klebanova Viktoriya, Dyatlova Anastasiya Rusiya vətəndaşlarıdır. Digərləri Ukrayna, Azərbaycan və Qazaxıstan vətəndaşlarıdır", deyə S.Əzizov bildirib.

Xatırladaq ki, Federal Təhqiqatlar Bürosu Rusiyaya qeyri-qanuni olaraq hərbi texnika ixrac etməkdən günahlandırılan bir neçə nəfərin saxlanıldığını bəyan edib. Əsas ittiham olunan 46 yaşlı rusiyalı Aleksandr Fişenkodur. Saxlanılanlar məhkəmə qarşısına çıxacaqlar.

FTB həmçinin daha 3 nəfər barəsində axtarış elan edib. ABŞ artıq Rusiyaya hərbi texnika ixracına aidiyyəti olan 165 şirkət və şəxsi "qara siyahı"ya daxil edib.

Turqut Özalın nəşi yenidən dəfn edildi

Ankara Respublika Prokurorluğunun qərarı ilə məzarı açılan və cəsədindən nümunələr götürülən Türkiyənin 8-ci prezidenti Turqut Özalın nəşi dünən İstanbulda yenidən dəfn edildi. APA-nın xəbərinə görə, T. Özalın Türkiyə bayrağına sarılan tabutu dünən səhər cənəzə avtomobilinə qoyularaq polislerin müşayiəti ilə Ədliyyə Tibb Qurumundan Topqapıdakı məzarlığa aparılıb. Məzarlıqda əsgərlər tabutu çiyinlərinə alaraq məzara doğru aparıblar. Jurnalistlər məzarın ətrafına buraxılmayıb.

T. Özalın nəşi dini qaydalara uyğun

şəkildə yenidən dəfn edildi. Dəfndə T. Özalın həyat yoldaşı Səhra Özal, oğlu Əhməd, qızı Zeynəb, Türkiyənin Avropa Birliyi naziri Egemen Bağış, İstanbul bələdiyyə sədri Qədir Topbaş və digər şəxslər iştirak edib. Ailənin istəyi ilə məzarın üstü əvvəl olduğu kimi, mərmərlə örtülməyəcək və torpaq olacaq.

Qeyd edək ki, T. Özalın cəsədindən götürülən nümunələrin toksikoloji və kimyəvi analizi aparılacaq və onun zəhərlənib-zəhərlənmədiyini müəyyən ediləcək.

İlham Əliyev: "Azərbaycanlılara qarşı soyqırımı törədənlər hələ də adekvat qınaqla üzləşməyiblər"

"QƏRAR VƏ QƏTNAMƏLƏRİN İCRA EDİLMƏMƏSİ BEYNƏLXALQ TƏŞKİLATLARA HÖRMƏTİ AZALDIR, İNAMI İTİRİR"

"Azərbaycan artıq 20 ildir, humanitar fəlakətlə üzləşib. Beynəlxalq birlik tərəfindən tanınmış Azərbaycanın əzeli torpağı olan Dağlıq Qarabağ və onun ətrafında yerləşən 7 bölgə 20 ildir, erməni işğalının altındadır. Bu işğal davam edir". APA-nın məlumatına görə, bunu Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev İkinci Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunda çıxışında deyib.

Prezident azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə siyasətinin aparıldığını vurğulayıb: "Bütün azərbaycanlılar Dağlıq Qarabağdan və ətraf bölgələrdən qovulub. Hazırda dünyada adambaşına düşən qaçqınların ən yüksək sayı məhz Azərbaycandır. Bir milyondan artıq qaçqın və köçkün soyda-

şımız var ki, onlar bu gün öz doğma torpağına qayıda bilmirlər. Çünki Ermənistanın işğalçı siyasəti bu gün də davam edir. Xalqımız böyük faciələr yaşadı. Xocalı soyqırımı törədildi, günahsız insanlar, onların içində qadınlar, uşaqlar vəhşicəsinə qətlə yetirildi, dini, mədəni abidələrimiz ermənilər tərəfindən dağıldı. Yeni, həm xalqımıza, həm mədəniyyətimizə qarşı soyqırımı törədildi".

Dövlət başçısı bu soyqırımının, bu vəhşiliyi törədənlərin hələ ki, dünya birliyi tərəfindən adekvat qınaqla üzləşmədiyini qeyd edib: "Düzdür, beynəlxalq təşkilatlar və dünyanın aparıcı beynəlxalq təşkilatları Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqi-

şəsi ilə bağlı kifayət qədər çox qərarlar, qətnamələr qəbul edib. Ancaq əfsuslar olsun ki, bu qərarların, qətnamələrin icra mexanizmi yoxdur. Belə olan halda beynəlxalq təşkilatların qərarlarına həm hörmət azalır, həm inam itir. BMT Təhlükəsizlik Şurası 20 il əvvəl erməni silahlı qüvvələrinin Azərbaycan torpaqlarından qeyd-şərtsiz çıxarılmasına dair 4 qətnamə qəbul edib. Onların heç biri icra edilmir. Bütün digər mötəbər beynəlxalq təşkilatlar, Avropa Şurası, Avropa Parlamenti, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, NATO və başqa təşkilatlar da oxşar qətnamələr qəbul edib. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü dünya birliyi tərəfindən tanınır. Ancaq münaqişə hələ ki, həllini tapmır. Bu-

nun başlıca səbəbi isə Ermənistanın mövcud "status-kvo"-nun uzadılmasına olan marağıdır.

Ancaq onlar anlamalıdır ki, "status-kvo" daim dəyişməz olaraq qala bilməz, mütləq dəyişdiriləcək və biz istəyirik ki, bu, tezliklə olsun, sülh yolu ilə olsun. Çünki biz bölgə çərçivəsində artıq sabitləşdirici rolunu oynamağa başlamışıq və əlbəttə çalışırıq ki, bölgədə sabitlik pozulmasın. Lakin digər tərəfdən, bu işğalla da barışmaq mümkün deyil. Ona görə hesab edirik ki, münaqişənin həllinin vaxtı çatıb. Ermənistan beynəlxalq hüquq normalarına tam şəkildə riayət etməli, beynəlxalq təşkilatların qətnamələrinə tabe olmalı və işğal edilmiş torpaqlardan qeyd-şərtsiz çıxmalıdır. O təqdirdə

bölgədə əsl sülh və əməkdaşlıq yarana bilər. Bu problemə baxmayaraq, ölkəmiz müstəqillik dövründə böyük və uğurlu yol keçib. Azərbaycanda aparılan siyasi islahatlar bu gün azad cəmiyyətin yaranmasına gətirib çıxarıb.

Azərbaycanda bütün azadlıqlar var, siyasi islahatlar, demokratiyanın inkişafı uğurla davam edir. Eyni zamanda, iqtisadi sahədə islahatlar siyasi islahatları daha da gücləndirir. Çünki siyasi islahatları iqtisadi əsaslar olmadan aparmaq bəzi hallarda uğursuzluğa gətirib çıxarır və biz tarixdən bunu bilirik. Ona görə, Azərbaycanda iqtisadi və siyasi islahatlar paralel şəkildə aparılır. İqtisadi sahədə son illər ərzində biz böyük uğurlara nail ola bilmişik".

Bolqarıstanın sabiq prezidenti:

"Bolqarıstanla Azərbaycanın oxşarlığı çoxdur"

Dünən Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu çərçivəsində "Postmodernist mədəniyyətdə ənənəvi dəyərlər sistemi adlı" dəyirmi masa keçirilib. APA-nın məlumatına görə, dəyirmi masa üç bölmədən ibarət olub. Dəyirmi masa iştirakçıları postmodernizm dövründə şəxsiyyətin reinterpretasiyası, intermediallıq, mədəniyyətlərarası diffuziyanın mexanizmi kimi və müasir dünyada humanitar və mədəni transformasiyalar kimi məsələlər müzakirə ediblər.

Dəyirmi masada açılış nitqi ilə çıxış edən Azərbaycan Dillər Universitetinin beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru Jalə Qəribova bildirib ki, postmodernist mədəniyyətdə ədəbiyyat və incəsənət bu tendensiyaya çox tez reaksiya verir: "Çalışmaq lazımdır ki, yeni texnologiyaları tətbiq edək. Müasir texnologiyalara deyil, yeni yanaşmalara da toxunmaq lazımdır. Onu da xüsusi qeyd edim ki, bugünkü dövrdə tələbələr əldə edilən bilikləri və məlumatları təhlil etməyi bacarmalıdır".

Dəyirmi masada Yunanıstanın Beynəlxalq Olimpiya Akademiyasının prezidenti İsidoros Kovelos "Olimpizm - əbədi ənənəvi dəyərlər sistemi kimi" mövzusunda çıxış edib. O idman sahəsində təhsilin ənənəvi dəyərlərindən danışdı. O ümid etdiyini bildirib ki, Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu ənənəvi dəyərlər sistemine öz töhfəsini verəcək.

Daha sonra dəyirmi masada çıxış edən Bolqarıstanın keçmiş prezidenti Jelyu Jeleu bildirdi ki, mədəniyyət natura olmayan hər şeydir: "Ziyalılardan əsas məqsədi cəmiyyətlə, xüsusi ilə də gənclərlə bölüşməkdir. Digər nəsillərə də qulaq asmalıyıq. Köhnə və yeni nəsillə birlikdə işləsə, o zaman bir çox nailiyyətlərə nail olmaq mümkündür".

Onun sözlərinə görə, yeni texnologiyaların inkişafı artıq bu məsələləri lazımsız edib: "İndiki zamanda kompüterin bir düyməsini basmaqla istənilən informasiyanı əldə etmək olar. Bir sıra xırda dövlətlər öz şair və yazıçıları hər zaman üstün tutur. Buna görə də Bolqarıstanla Azərbayca-

nın oxşarlığı çoxdur. Misal olaraq, bu yaxınlarda dahi sənətkar Müslüm Maqomayevin yubileyi keçirildi. Məlum oldu ki, onun yaradıcılığı tək azərbaycanlılar tərəfindən deyil, eləcə də digər ölkələr tərəfindən də bəyənilir. Çünki onlar yalnız azadlıq və gözəlliyi təşviq ediblər".

"Fəlsəfi təhsili aldığıma görə mənə talantın xüsusiyəti və perspektivləri olduqca maraqlıdır. Fitri istedad heç bir sərhəd görmür. Mütləq burada güclü xarakter də lazımdır. Güclü xarakter olmasa, heç kəs öz fitri istedadını realizə edə bilməz", - keçmiş prezident əlavə edib. O, Bolqarıstan və Azərbaycan arasında xeyli oxşarlıqlar olduğunu diqqətə çatdıraraq qeyd edib ki, bu iki ölkə arasında humanitar və mədəniyyət sahəsində güclü əlaqələr mövcuddur.

Rusiyanın Kazan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin nümayəndəsi Ramil Qariullin isə "Nanopsixologiya və postmodern psixologiya - insanlığın global problemlərinin yeni komponenti kimi" mövzusunda öz fikirlərini bildirib.

AŞPA-da Ramil Səfərovla bağlı dinləmə keçirildi

“BEYNƏLXALQ VƏ AZƏRBAYCANIN DAXİLİ HÜQUQİ NORMALARI RAMİL SƏFƏROVUN EKSTRADİSİYASINI VƏ ƏFV OLUNMASINI MÜMKÜN EDİR”

Dünən Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) plenar iclasında cari məsələ kimi “Ramil Səfərov məsələsi” müzakirə edilib. APA-nın Avropa Şurasındakı müxbirinin xəbərinə görə, bu məsələ ilə əlaqədar çıxışların sonunda heç bir sənəd, qətnamə qəbul olunmasa da, müzakirələr çox qızğın keçib. AŞPA Bürosu bu məsələnin araşdırmasını qurumun hüquqi məsələlər və insan hüquqları komitəsinə tapşırıldığı üçün komitənin sədri, britaniyalı parlamentar Kristofer Çop məlumat verib.

Müzakirələrdə avropalı və erməni deputatlarla yanaşı, Azərbaycanın AŞPA-dakı nümayəndə heyətinin üzvləri də çıxış ediblər.

K. Çop öncə Ramil Səfərovun Budapeştdə NATO təlimləri çərçivəsində öz həmkarını, erməni zabitanı öldürməsinin tarixçəsini danışmış, onun ekstradiyası və əfv olunması proseduru barədə geniş məlumat verib. Məsələyə hüquqi qiymət verən K. Çop qeyd edib ki, beynəlxalq və Azərbaycanın daxili hüquqi normaları R. Səfərovun ekstradiyasını və əfv olunmasını mümkün edir: “Bu məsələdə sadəcə hüquqdan ifrat yararlanmaq və mənaviyyət baxımından əks tərəfi qıcıqlandıran detallar var”.

Çıxış edən digər avropalı deputatlar da R. Səfərovun ekstradiyasını və əfv olunmasını pisləsələr də, Azərbaycan və Macarıstanın Strasburq Konvensiyasının bütün norma və qaydalarına əməl etdiklərini, baş vermiş hadisənin beynəlxalq hüquq çərçivəsini aşmadığını bildiriblər.

Çıxış edən avropalı deputatlar, əsasən, “məsələnin mənavi tərəfinə diqqət etdiklərini” deyiblər. Onlar bu hadisənin münafiqədə olan iki ölkə arasındakı münasibətləri daha da

ağırlaşdırma biləcəyini vurğulayıblar.

Qeyd edək ki, AŞPA-da Ramil Səfərov məsələsinin Dağlıq Qarabağ problemi kontekstində müzakirə edilməməsi tövsiyə olunmuşdu. Lakin avropalı deputatların da əksəriyyəti hadisədən danışarkən, Dağlıq Qarabağ probleminə toxunub və Ermənistanla Azərbaycan arasındakı münafiqənin tezliklə həll edilməsini arzuladıqlarını bildiriblər.

Macarıstandan olan deputatlar da çıxışlarında ölkələrinin beynəlxalq hüquq normalarının əksinə olan addım atmadığını, bu məsələdə Macarıstanın həm də mənavi və humanist tərəfləri nəzərə aldığı deyiblər. Macar parlamentarlar R. Səfərov məsələsinin həlli üçün Macarıstanla Azərbaycan arasında hansısa biznes razılaşmaları olması barədə iddiaları “cəfəngiyyət” adlandırdılar.

AŞPA-nın Azərbaycan üzvü həmməruzəçisi Pedro Aqramunt da bu olaydan təəssüfləndiyini bildirib. O, Ermənistanın Azərbaycan ərazilərinin 20 faizini işğal etdiyini, bu işğal nəticəsində yüz minlərlə qaçqın və məcburi köçkünün olduğu faktını bir daha assambleya üzvlərinin nəzərinə çatdırıb.

Müzakirələrdə daha aqresiv münasibəti isə erməni və fransız deputatlar göstəriblər. Onlar Ramil Səfərov məsələsinə görə Avropa Şurası və AŞPA-nın Azərbaycana qarşı xüsusi sanksiyalar tətbiq etməsinin vacibliyini bildiren çağırışlar səsləndiriblər.

Azərbaycanın AŞPA-dakı nümayəndə heyətinin üzvü Aydın Abbasov ermənilərin bu hüquqi məsələni Assambleyada siyasiləşdirərək, Azərbaycana təzyiq etmək niyyətində olduqlarını bildirib. A. Abbasov Dağlıq Qarabağ münaqişəsi

barədə ətraflı məlumat verib, Ermənistanın işğalçı siyasətindən, münafiqənin gətirdiyi faciələrdən danışmış, problemin tezliklə həll edilməsinin vacibliyini vurğulayıb. Azərbaycan və Türkiyənin digər millət vəkilləri də çıxışlarında ötən əsrdə erməni terrorçularının türk diplomatları və Fransa vətəndaşlarına qarşı törətdikləri qətləmlərlə bağlı faktları səsləndiriblər. Qeyd olunub ki, bu cinayətləri törətmiş şəxslər sonradan əfv edilərək, Ermənistanla gəlib, onlara fəxri adlar verilib və qəhrəman kimi qarşılanma mərasimləri düzenlənib.

Azərbaycandan olan millət vəkilləri çıxışlarında bu məsələnin Dağlıq Qarabağ münaqişəsi kontekstindən kənar araşdırılmasının və münasibət bildirilməsinin doğru olmadığını söyləyiblər.

Azərbaycanın AŞPA-dakı nümayəndə heyətinin rəhbəri Səməd Seyidov da müzakirələrdə çıxış edib: “Bu bir faciə-

dir. Hesab edirəm ki, bezi qüvvələr və dairələr bu faciəni daha çox siyasiləşdirərək, manipulyasiya etməyə çalışırlar”. S. Seyidov müzakirələrdə Andersonun səsləndirdiyi “bu məsələ əksinə baş versəydi, yəni qatil erməni, qətlə yetirilmiş əsgər isə azərbaycanlı olsaydı, Azərbaycan tərəfinə bu necə təsir edə bilərdi” sualına cavab verib: “1992-ci ildə 3 erməni bir azərbaycanlı qadın jurnalisti amansızlıqla qətlə yetirirlər. Bu qadın Azərbaycanda tanınmış jurnalist Salatın Əsgərova idi. Azərbaycan hökuməti o vaxt, bu hadisədən iki il sonra bu qatilləri erməni tərəfinə təhvil verdi. Bəs Ermənistan neylədi? Dərhal onları azadlığa buraxdı. 1996-cı ildə Bakı metrosunda terror aktını həyata keçirdiyi üçün ölüm hökmü ilə məhkum olunmuş bir erməni terrorçusu da bizim tərəfimizdən erməni tərəfinə təhvil verildi və dərhal azad edildi. 2001-ci ildə Ermənistan Avro-

pa Şurasının tamhüquqlu üzvü qəbul olduğu bir vaxtda Fransadan Ermənistanla terrorçu ekstradiyası olundu. Həmin terrorçu Parisin Orli aeroportunda terror aksiyası törətmişdi, dinc insanlar ölmüşdü. O da Ermənistanla təhvil verildi, hökumət onu dərhal azad etdi, ona mənzil verdilər, qəhrəman kimi qarşıladılar və həttə dövlət rəsmiləri də onunla görüşdülər. Azərbaycanla bağlı danışımlardan əvvəl bu faktlara diqqət yetirmək lazımdır”.

S. Seyidov Azərbaycanın müharibə vəziyyətində olduğunun nəzərə alınmasının vacibliyini qeyd edib: “Bu gün biz burada Ramil Səfərov məsələsinə müzakirə edirik, amma burda heç vaxt ayrıca olaraq, Xocalı soyqırımından danışılmayıb. Yüzlərlə qoca, qadın və uşaq Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Dağlıq Qarabağ və Xocalıda amansızcasına qətlə yetirilib. Ermənistan prezidenti Assambleyadakı çıxışında Dağlıq Qarabağ müharibəsində iştirak etməsindən qürur hissi duyduğunu bəyan etmişdi. Niyə Ermənistanın keçmiş prezidenti Robert Köçeryan iki xalq arasında uyğunluğun olmamasını bəyan etmişdi? Belə olan vəziyyətdə, yalnız Ramil Səfərov məsələsindən deyil, həmçinin Dağlıq Qarabağ münaqişəsindən, Xocalı soyqırımından danışmaq lazımdır. Mənim doğmalarım da ermənilər tərəfindən qətlə yetirilib. Amma biz sülh istəyirik. Buna görə də biz bu gün buradayıq”.

Xatırladaq ki, “Ramil Səfərov məsələsi” adı altında Assambleyada keçirilmiş müzakirələr AŞPA-nın gündəliyinə cari məsələ kimi əlavə olunub və bununla bağlı qurum heç bir hüquqi, həmçinin tövsiyə xarakterli sənəd qəbul etməyib.

ABŞ-dakı səfirimiz Texasın qubernatoru ilə görüşüb

Azərbaycanın ABŞ-dakı səfir Elin Süleymanov, Hyuston şəhərində keçiriləcək İpək Yolu Festivalında iştirak etmək məqsədilə Texas ştatında səfərdə olan Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin (ARDNŞ) vitse-prezidenti Xaliq Məmmədov və ARDNŞ-in Vaşinqton ofisinin nümayəndəsi Rauf Məmmədovdan ibarət nümayəndə heyəti Texas ştatının qubernatoru Riçard Perri ilə görüşüb. APA-nın xəbərinə görə, görüş zamanı Azərbaycan-ABŞ ikitərəfli münasibətlərinin cari durumu, regional proseslər və enerji layihələri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Səfir E.Süleymanov Azərbaycanın ABŞ-la münasibətlərində enerji faktorunun mühüm rol oynadığını bildirərək, ABŞ-in regionda ən uğurlu layihəsinin məhz Bakı-Tiflis-Ceyhan neft kəməri olduğunu qeyd edib. O, hazırda regionda həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan enerji layihələrinin ABŞ tərəfindən dəstəklənməsinin vacib olduğunu vurğulayıb. ARDNŞ-in vitse-

prezidenti X.Məmmədov Azərbaycanın enerji sektorunda Texas ştatı ilə əməkdaşlığın perspektivləri barədə ətraflı məlumat verib.

E.Süleymanov ABŞ-la çoxşaxəli əməkdaşlıq sahələrinə misal olaraq terrorçuluğa qarşı mübarizədə iki dövlət arasında uğurlu əməkdaşlığın davam etdirildiyini bildirib. Öz növbəsində qubernator R.Perri Azərbaycanın terrorçuluqla mübarizə sahəsində Əfqanıstanda ABŞ-la əməkdaşlığının yüksək qiymətləndirildiyini xüsusi vurğulayaraq, “Şimali Paylayıcı Şəbəkə” çərçivəsində tranzit layihələrinin həyata keçirilməsində dəstəyinə görə Azərbaycan hökumətinə dərin minnətdarlığını bildirib.

Qubernator Azərbaycan tolerant dövlət qismində nümunə gətirdiyini bildirərək, bu modelin ABŞ, eləcə də dünya dövlətləri tərəfindən dəstəkləndiyini qeyd edib. O, Azərbaycanın İsraille dostluq münasibətləri və Azərbaycan vətəndaşları olan

yəhudi icmasının cəmiyyətin vacib tərkib hissəsi olmasının təqdirəlayiq hal olduğunu diqqətə çatdırıb.

R.Perri Azərbaycanın strateji önəmi, irimiqyaslı enerji layihələrinin həyata keçirilməsində davamlı müsbət mövqeyindən bəhs edərək, federal və yerli səviyyədə ikitərəfli münasibətlərin daha da dərinləşməsinə maraqlı olduqlarını bildirib. Texasda Azərbaycan icmasının ştatın sosial-iqtisadi həyatına fəal cəlb olunmasının təqdirəlayiq hal olduğunu bildiren R.Perri Hyuston və Bakı arasında qardaşlaşma əlaqələrinin daha inkişaf etdirilməsi üçün əməkdaşlığa açıq olduğunu qeyd edib. Qubernator Texas ştatı ilə Azərbaycan arasında mümkün əməkdaşlıq sahəsi kimi enerji kampaniyalarının fəaliyyətini qeyd edərək, sərmayələr yatırılmasının da qarşılıqlı faydalı ola biləcəyini vurğulayıb. Azərbaycanı həm enerji, həm də terrorçuluğa qarşı mübarizədə ABŞ-ın yaxın və etibarlı müttəfiqi kimi xarakterizə edən qubernator Azərbaycana dəstəyin davam etdirilməsinin zəruriliyini qeyd edib.

APA

Ötən gün Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu çərçivəsində rusiyalı jurnalist, yazıçı Andrey Kosntantinovla görüş keçirilib. Görüşdə əvvəlcə qonağın həyat və yaradıcılıq yolu haqqında et-

raflı məlumat verilib: "Sankt-Peterburqun şərqsünaslıq fakültəsini bitirən Andrey Konstantinov müxtəlif qəzetlərdə müxbir kimi çalışıb. 1998-ci ildən etibarən Jurnalist Araşdırmaları Agentliyinin (AJUR) baş redaktoru

Andrey Konstantinov: "Bakıya heyran oldum"

olub. Məşhur "Banditskiy Peterburq" serialının, o cümlədən bir sıra filmlərin ssenari müəllifidir".

Tədbirdə çıxış edən Azərbaycanın Sankt-Peterburqdakı konsulu Qüdsi Osmanov ölkəmizin Rusiya ilə əlaqələrinin inkişaf dinamikasından söz açıb. Rusiyanın tanınmış jurnalisti və yazıçısı Andrey Konstantinov Bakıda görüşməsinə məmnunluğunu ifadə edən konsul qonağı "xalqımızın dostu" kimi səciyyələndirib.

Tədbirdə çıxış edən A. Konstantinov jurnalistikaya gəlməsindən, yazıçı karyerasından danışdı: "Mən əslində hələ uşaqlıqdan arxeoloq olmaq istəyirdim. Ancaq sonra mənə dedilər ki, Rusiyada arxeoloq çoxdur və mən əvvəl-

axır gedib məktəbdə tarix müəllimi işləməli olacağam. Bu fikirdən dəhşətə gəldim. Qətiyyənlə müəllim olmaq istəmədim. Çünki özüm orta məktəbdə dəcəl, şuluq şagird idim. Sonra şərqsünaslığa qəbul oldum və jurnalistikaya gəldim. Bu gün buna zərər qədər də təəssüflənmirəm. Yazıçı olmaq fikrim əvvəllər olmayıb, sonra iş elə gətirdi ki, mənə filmlərə ssenari yazmağa dəvətlər oldu. Yaxşı qonorarın müqabilində bu işə razılıq verdim. Və tədricən bu sahədə uğurlar qazandım. Sonralar əksəriyyətin bəyənidiyi bir sıra filmlərin ssenarilərini ələmə aldım. Ədəbi karyera qurmaq fikrində olmasam da bir də gördüm ki, artıq bu sahədəyəm. Amma özümü əsasən jurna-

list hesab edirəm. Yaxşı insanlarla işləyirəm. Bunun üçün taleyimə minnətdaram".

Bakıya ilk gelişinin olduğunu deyən yazıçı təəssüratlarını tədbir iştirakçıları ilə bölüşüb: "Bakı çox xoşuma gəldi. Bəlkə hələ bu zəif ifadədir. Mən Bakıya heyran oldum. Burada çox böyük inkişaf gedir. Çox müasir şəhərdir. Bakıya gəldiyim, sizinlə görüşdüyüm üçün çox şadam".

Tədbirdə çıxış edən qonaqlar belə tədbirlərin keçirilməsinin xalqlar arasında dostluq əlaqələrinin daha da möhkəmləndirəcəyinə əminliklərini ifadə edəblər.

Sonda Andrey Konstantinov jurnalistlərin suallarını cavablandıraraq

Sevinc MÜRVƏTQIZI

Fransadakı səfirimiz erməni bloqqerə nə cavab verdi?

İngiltərədə nəşr olunan "Huffington Post" qəzetinin fransız variantının erməni əsilli bloqqeri Leylekiyan Ramil Səfərova bağlı tənqib xarakterli sualla Azərbaycanın Fransadakı səfiri Elçin Əmirbəyova müraciət edib. Fransadakı səfirliyimizdən qəzetimizə verilən məlumata görə, səfirimiz bildirdi ki, Ermənistan zəbt etdiyi torpaqlardan qeyd-şərtsiz çıxmaq barədə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının 4 qətnaməsinə, Avropa Şurasının və Avropa Parlamentinin müvafiq qətnamələrinə məhəl qoymayaraq, 20 ildən artıqdır ki, Azərbaycan ərazilərinin 20 faizini işğal altında saxlayır.

E. Əmirbəyov ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri olan Fransanın bu faktlardan xəbərdar olduğunu və Ermənistan bu qətnamələri qəbul etməyə çalışdığını vurğulayıb. Səfir, həmçinin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ən qanlı səhifələrindən olan Xocalı soyqırımına da diqqəti cəlb edib. Ramil Səfərovun 1993-cü ildən indiyədək erməni işğalı altında olan Cəbrayıl

rayonunda doğulduğunu xatırladan səfir, onun ailəsinin sağ qalan üzvlərinin 1 milyondan artıq azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkün arasında olduğunu bildirdi: "Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının rəsmi rəqəmlərinə görə, Azərbaycan qaçqın və məcburi köçkünlərin sayının ən yüksək olduğu ölkədir".

R.Səfərovun törətdiyi qətlərə bəraət qazandırmadan, səfir onun bu əmələ görə 9 il həbs cəzası çəkdiyini, beynəlxalq normalara uyğun olaraq Azərbaycana ekstradisiya edildiyini və Prezident tərəfindən əfv olunduğunu xatırladı: "Həmin hadisənin Ermənistanla nəyə görə bu qədər hay-küyə səbəb olması isə anlaşılmazdır. 2001-ci ildə Fransanın Orli beynəlxalq hava limanında törətdiyi və 8 nəfərin ölümünə səbəb olan partlayışa görə ömürlük həbs cəzası alan Varucan Karapetyan adlı erməni Ermənistan ekstradisiya olunduqdan sonra ölkəsində qəhrəman kimi qarşılanaraq dərhal əfv olunub, ev və işlə

təmin edilib. 1984-cü ildə türk diplomatlarını qətlə yetirdiyi üçün ömürlük həbs cəzasına məhkum edilmiş Yurgen Yanikyan Amerika hakimiyyəti tərəfindən əfv edilib. 1989-cu ildə Fransa hökuməti Türkiyənin Parisdəki konsulluğuna qarşı terror əməli törədərək bir diplomatın ölümünə səbəb olmuş Malko Melkonyan adlı qatili terrorçunu azadlığa buraxıb". Səfir Ramil Səfərovun isə terror aktına görə deyil, törətdiyi qətlərə görə mühakimə edildiyini bildirdi. Azərbaycanın Fransadakı səfiri erməni əsilli bloqqerə deyib ki, sadalanan faktları nəzərə alaraq, bütün dünyada bir çox qanlı terror aktları törətmiş erməni terrorçu təşkilatı ASALA-nın Azərbaycanın Budapeştdəki diplomatlarını öldürməyə səsləyən hədələrini ciddi qəbul etməmək qeyri-mümkündür: "Çox təəssüf ki, Ermənistan hakimiyyəti Ramil Səfərovun azadlığa buraxılmasından Fransanın həmsədrlik etdiyi Minsk qrupunun sülh danışıqları prosesinə əngəl yaratmaq üçün şou kimi istifadə edir".

S.MÜRVƏTQIZI

Son beş ildə Laçında yeddi min erməni məskunlaşdırılıb

Son beş ildə Ermənistanın işğal altında saxladığı Azərbaycanın Laçın rayonunda yeddi min nəfər məskunlaşdırılıb. APA-nın məlumatına görə, bu barədə separatçı Dağlıq Qarabağ rejiminin "baş naziri" Ara Artunyan bildirib. A.Artunyanın sözlərinə görə, Qarabağa ermənilər Ermənistandan və başqa ölkələrdən köçürülür.

Qeyd edək ki, ATƏT-in faktaraşdırıcı missiyası da bir neçə il əvvəl apardığı araşdırma nəticəsində Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərdə Ermənistan tərəfindən sünü məskunlaşma aparıldığını təsdiqləyib.

Əsgərimiz özünü silahla vurub

Azərbaycan ordusunun əsgəri özünü silahla vurub. APA-nın məlumatına görə, hadisə Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən "N" sayılı hərbi hissədə qeydə alınıb.

Azərbaycan ordusunun əsgəri, 1993-cü il təvəllüdü Toğrul Ələşrəf oğlu Quliyev tabeliyindəki avtomat silahdan ehtiyatsızlıqdan açılan atəş nəticəsində ağır yaralanıb. Yaralı hospitala yerləşdirilib.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəis müavini, mayor Teymur Abdullayev faktı təsdiqləyib. Faktla bağlı araşdırma aparılır. Yaralı əsgərin durumu ağır-stabil qiymətləndirilir.

Ermənilər ordumuzu atəşə tutub

Erməni silahlı bölmələri dünən və bu gecə Ağdam rayonunun işğal olunmuş Yusifcanlı və Xocavənd rayonunun Kuropatkino kəndləri yaxınlığında yerləşən mövqelərdən atəşkəs rejimini pozub. Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, düşmən cavab atəşi ilə susdurulub.

"Avropa qapıları"nın satışına qadağa qoyuldu

Azərbaycan Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi yanında Texniki Tənzimləmə və Standartlaşdırma üzrə Dövlət Nəzarəti Xidmətinin Sumqayıt Ərazi İdarəsi tərəfindən Komitəyə daxil olmuş şikayət məktubu əsasında "Tağiyev" şirkətində dövlət nəzarəti aparılıb. Komitədən "APA-Economics"ə verilən məlumata görə, şikayət məktubunda "Tağiyev" şirkəti tərəfindən istehsal olunan və şikayətinin mənzilində quraşdırılmış "Avropa qapıları" nişanlı qapıların keyfiyyətsiz olduğu iddia olunub: "Mənzildə quraşdırılmış qapılara baxış za-

manı müəyyən olunub ki, həqiqətən də qapıların bəzi yerlərində lak-boya materialı qopub, müəssisədə taxtalar qurudulmadığından haşiyələr deformasiyaya uğrayıb, əyilib, quraşdırma keyfiyyətsiz həyata keçirilib, qapıların açılıb bağlanması qüsurlar mövcuddur. Bununla bağlı akt tərtib edilib. Faktla bağlı Xırdalan şəhəri, 30-cu məhəllə, keçid 1259 ünvanında fəaliyyət göstərən "Tağiyev" şirkətində dövlət nəzarəti aparılıb".

Araşdırma zamanı müəyyən olunub ki, müəssisədə PVC, MDF və spon qapılar normativ sənədləri ol-

madan istehsal olunur, müəssisədə taxtaların qurudulması üçün istifadə olunan qurutma kamerası işlək vəziyyətdə deyil, taxtaların nəmlik dərəcəsi ölçülmədən emala verilir. Bundan başqa, istismarda və yoxlanılan məhsulların istehsalında istifadə olunan 48 ədəd ölçmə vasitəsi dövlət yoxlamasından keçirilməyib. Aşkar olunmuş nöqsanlarla bağlı "Tağiyev" şirkətində "Avropa qapıları" nişanlı MDF, PVC və spon qapıların, haşiyənin, həmçinin mətbəx mebel dəstinin istehsalı və satışı qadağan edilib, inzibati protokol tərtib edilərək cərimə edilib.

“Bu, AŞPA-ya olan inamı zədələyir”

“ARTIQ HÜQUQ AŞPA-DA TƏMSİL OLUNAN BƏZİLƏRİ ÜÇÜN HEÇ BİR ƏHƏMİYYƏT DAŞIMIR”

Avropa Şurasının Parlament Assambleyasında (AŞPA) Azərbaycan zabiti Ramil Səfərovun ölkəmizə ekstradisiyası və onun əfv olunması ilə bağlı dinləmələr keçirilib. Dinləmələrdə çıxış edən Azərbaycanın AŞPA-dakı nümayəndə heyətinin üzvü, qurumun Rəhbərlik və Ksenofobiya alt komitəsinin sədri Sahibə Qafarova Ramil Səfərovun azadlığa çıxmasının belə böyük manipulyasiya vasitəsinə çevrilməsindən təəssüfləndiyini bildirib: “Halbuki bu, sırf hüquqi bir proses idi və prosesin hər bir mərhələsində hüququn tələbləri nəzərə alınmışdı. Ramil Səfərovun Azərbaycana ekstradisiyası “Məhkum olunmuş şəxslərin verilməsi haqqında” Avropa Konvensiyası əsasında həyata keçirilib. Azərbaycan bu sənədə 2000-ci ildə qoşulub və tam hüququ çatırdı ki, öz vətəndaşını ekstradisiya etsin”.

Millət vəkili sözlərinə görə, “Məhkum olunmuş şəxslərin verilməsi haqqında” Avropa Konvensiyasının müddəalarına görə bu müqavilənin iştirakçısı olan istənilən dövlət öz Konstitusiyasına, yaxud digər hüquqi aktlarına uyğun olaraq verilmiş şəxsi əfv edə bilər, onun barəsində amnistiya tətbiq edə və cəzasını azalda bilər: “Ramil Səfərov artıq cəzasının səkkiz ildən çoxunu çəkib. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 22-ci bəndinə əsasən onun əfv edilməsi dövlət başçısının müstəsna səlahiyyətidir və cənab Prezident böyük humanistlik göstərərək bu səlahiyyətindən istifadə edib. Göründüyü kimi, proses sırf hüquqi mexanizmlər üzərində qurulub və burada hüquqdan kənar heç bir addım atılmayıb. Mən məsələnin başqa tərəfinə də diqqətinizi yönəltmək istədim. Bildiyiniz kimi, Ramil Səfərov 2004-cü ildə Macarıstanda NATO-nin tədris kurslarında Azərbaycan bayrağını və xalqını təhqir edən Ermənistan zabiti Qurqen Markaryanı qətlə yetirdiyi üçün 2006-cı ildə Budapeşt paytaxt məhkəməsi tərəfindən ömürlük azadlıqdan məhrum edilmişdi. Əvvəlcə, onu qeyd etmək lazımdır ki, Ramil Səfərov haqqında çıxarılan bu hökm kifayət qədər ədalətsiz idi. Çünki bu günə qədər dünyada bir nəfəri qətlə yetirən hansısa şəxsə ömürlük həbs cəzası təyin edilməsi halına rast gəlinməsi çətin ki, mümkün olsun”.

S.Qafarova əlavə edib ki, Ramil Səfərova cəza

təyin edərkən, onun Ermənistan tərəfindən işğal olunan bir rayonun sakini olması, yaxın qohumlarının ermənilər tərəfindən qətlə yetirilməsi, bu cinayəti hənsi ruh halı ilə törətməsi nəzərə alınmamışdı: “Əgər bütün bunları nəzərə alsaq, onda əslində, Ramil Səfərovun həbsi və ona cəza təyin olunması zamanı hansı kriteriyaların rəhbər tutulduğu ortaya çıxır”. Ramil Səfərov hadisəsinə münasibətdə qərəzliliyin olduğunu vurğulayan millət vəkili yaxın keçmişdə baş verən bir neçə hadisəni misal çəkib.

Millət vəkili bildirdiyinə görə, cəmi bir neçə ay bundan əvvəl Norveçdə qatli cinayətkar, 80 nəfəri milli, irqi zəmində qətlə yetirən Breyvikə cəmi 21 il həbs cəzasının verilməsi faktı var ikən, bu gün Ramil Səfərov məsələsindən istifadə edərək Azərbay-

cana ünvanlanan tənqidləri səmimi qəbul etmək mümkün deyil:

“Mən həmin insanlara sual etmək istəyirəm ki, 2001-ci ildə Ermənistan prezidenti Fransanın Orli hava limanında Türk Hava Yollarına məxsus zolaqda 1 amerikalı, 4 fransız, digərləri türk olmaqla 8 nəfərin ölümü, 50 nəfərin yaralanması ilə nəticələnən terror aktı törədən Karapetyan adlı terrorçu Ermənistan prezidenti tərəfindən əfv olunanda bu gün danışan ağızlar niyə susmuşdular?”

Bilməyinizi istədim ki, bu suallar Avropa ailəsinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan Azərbaycan cəmiyyətində öz cavabını gözləyir”. Daha sonra avropalı parlamentarilərə bir neçə sual ünvanlayan millət vəkili S.Qafarova deyib ki, əgər AŞPA-da Səfərov məsələsi müzakirə olunursa, niyə Xocalı hadisələri müzakirə olunmur? “Niyə o hadisələri törədən müzakirə olunmur? Bu gün Ermənistan hakimiyyətində təmsil olunanların əksəriyyəti Xocalıda və o cümlədən, Azərbaycanın digər şəhər və rayonlarında törədilmiş terror hadisələrinin birbaşa iştirakçısıdır, o cümlədən, prezident Sərkisyan. Niyə Sərkisyan burada müzakirə olunmur? O Xocalı soyqırımının törədilməsində birbaşa iştirak edib. Son hadisələr bir daha göstərdi ki, Ermənistan terroru dövlət səviyyəsində dəstəkləyir və terror onların yeganə varolma səbəbidir. Amma niyə burada bu məsələlər müzakirəyə çıxarılmır”. Bu gün bu proseslərin çox təhlükəli bir perspektiv yaratdığını vurğulayan millət vəkili fikrincə, hüquq bəşəriyyətin sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamasını təmin edən ən unikal formuladır: “Amma təəssüf ki, bəziləri bu formulayı işə düşürmək üçün səylər ortaya qoyur və biz bunu deyirik. Hüquq siyasi və digər gizli maraqlara qurban verilməlidir. Ramil Səfərovun azadlığa çıxmasına hüquqi nöqtəyi-nəzərdən deyil, erməni diasporunun təsiri və bəzi ifadə etmək istəmədiyim maraqlar kontekstindən yanaşmalar artıq hüququn bəzi dairələr üçün, o cümlədən, AŞPA kimi bir mötəbər qurumda təmsil olunan bəziləri üçün heç bir əhəmiyyət daşımadığını göstərir. Bu isə hər şeydən əvvəl AŞPA-ya olan etimadı və inamı zədələyir”.

KAMİL

Zahid Oruc: “Kürüdən qaçanlar” bütövlükdə Xəzəri istəyirlər”

“Siyasi məhbus”lar yenidən gündəmə qayıtdı. Almaniyalı Kristofer Ştrasserin təşəbbüsü kimi görünərsə də, əslində ölkələr üzərində “zəif bənd” oyunu quranlar Avropa Şurasını xarici maraqların yaxşı alətinə çevirənlərdir”. Bunu mətbuata açıqlamasında millət vəkili Zahid Oruc dilə gətirib. Müəyyənləşdirilmiş kriteriyaların hüquqi təyinatını bir kənara qoyduğunu deyən millət vəkili sözlərinə görə, halbuki, məhkəmədən kənar status tanımanın özü heç vaxt qanuni sayıla bilməz.

Z.Orucun fikrincə, indi hər kəs bu adamın siyasətinə düşmək üçün Almaniya da dayaq axtaracaq: “Onsuz da ölkəmizdə prokurorluq və məhkəmənin səlahiyyətlərinə iddia edən xeyli hüquq müdafiə qurumu vardı, üstəlik bir neçə il idi ki, qapanmış səhifənin yenidən açılması ölkəmizə xarici təzyiqlər üçün güclü silah verəcək. Əlbəttə, iddia etməyə ki, məhkəmə sistemimiz son dərəcə ədalətlidir və hüquqları tapdalanan vətəndaşlarımız yoxdur. Əsla, belə düşünmürəm. Lakin nədənsə hüquq qoruma ətrafında çətin quranlar mənə özlərinə bu hesaba əlavə hüquq əldə edən feodal istismarçıları xatırladı. Onların ictimai prokuror statusu rəsmi təyinatımızdan daha üstün məqama çevrilib. Andreas Gross, Leyla Yunus və ya Yeyovun məlum “NKVD”si mənə heç bir fərqli mahiyyəti vermir. Sonuncunun sovet repressiya maşınına bir müddət rəhbərlik etməsi sizi çaşdırmasın. Düzdür, terrorçuya münasibətdə yazıblar ki, onları cinayətkar sayırlar, lakin kim zəmanət verir ki, şərti bir gələcəkdə Arkadi Qu-

kasyanı, Nairə Melkumyanı da etnik-millət hüquqları üzərində mücahid və siyasi məhbus kimi tanımayacaqlar?! Hanı bəs mandatından məhrum edilən Vardan Oskanyan üzərindən Ermənistan təzyiqlər edilmir? Əvəzində isə cənab Prezidentin dediyi kimi, “metro partladanları azadlığa, Ramil Səfərovu həbsxanaya göndərməyi” bizdən tələb edirlər. Bu hansı hüququn davasıdır, belə?” Millət vəkili sonra diqqəti ispan deputat Frederik Raysın məhbusların siyasiləşdirilməsi qərarını necə əsaslandırmasına yönəldib: “Biz bu gün bu qətnaməyə səs verməsək, bu insanlara haqq veririk ki, lobbicilik, şantaj, hədə və ya “kürü” yolu ilə bu qurumun siyasi məhbuslarla məşğul olmasına son qoysunlar”. Necə də mələk kimi səslənir. Mən bu sözü deyən millət vəkili mənsub olduğu köhnə avropanın parlamentinin prezidentinin Azərbaycandan kürü və ölkəsinin nə istədiyini söyləsəm, bu boyda Azərbaycan xalqını aldatmağa çalışdıqlarına görə bizdən üzr istəyərlər.

Onların demokratiya damarı və insan hüquqlarına həssasiyyəti böyük neft-qaz layihələri zamanı yaxşı tutur. Bakı-Ceyhanın ekoloji ziyanı barədə əleyhimizə aparılan beynəlxalq kampaniya dövlət və belə kəşfiyyat QHT-lərinin birgə iş birliyi deyildimi? Azərbaycan Rusiya ilə normal münasibətlərə gedən kimi dərhal Avropanın mediası və siyasi çevrələri bizi demokratiya testinə çəkib “2” qiyməti yazırlar.

Baxın da “Nabucco” əvəzinə TANAP çıxdı, 44

milyard dollarlıq valyuta ehtiyatımız var, Abşeron qaz yataqları kəşf olundu-görün nə qədər “siyasi məhbus” layihəsinin qaynağı var?! Ona görə, “kürü istəməyən” avropalı vəkillərin ölkəsinin bizdən bütövlükdə Xəzər dənizini istədiklərinə tam əmin olun. Mən Azərbaycanda Soljenitsin kimi əqidə dustağı tanıyıram. Yaxşı xatırlayıram, Avropada mötəbər bir görüşdə 2 dustağın adını çəkərək onları azadlığa səsləyəndə dedim: “gələn dəfə bizimlə görüşdə 1 milyon azərbaycanlı köçkün-qaçqından da 2 nəfərin adını çəkin ki, ədalətinizə kimisə inandırarsız”.

KAMİL

Oljas Süleymenov: “Yazmaq! Dayanmadan

BÜTÜN İNKİŞAF EDƏN DÜNYANI, HƏYATI, BƏŞƏRİYYƏTİ SÖZƏ ÇEVİRMƏK!”

Pərvinin həmsöhbəti qazax şairi, yazıçı-ədəbiyyatşünası Oljas Süleymenovdu.

Pərvin: Azərbaycana budəfəki səfərinizin “səbəbkar”ı Nizamidi. Bilirik ki, Azərbaycan Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin dəvəti ilə dahi şairimiz Nizami Gəncəvinin 870 illik yubileyində iştirak üçün təşrif buyurmusunuz ölkəmizə. Gəncədə keçirilən tədbirlər artıq yekunlaşmaq üzrədir. İstərdim ilk öncə tədbirlə bağlı təəssüratlarınızı bizimlə bölüşsünüz.

Oljas Süleymenov: Təşəkkür edirəm. Azərbaycana vaxtaşırı səfərlərim olur. Amma budəfəki gelişimin səbəbi, dediyiniz kimi, Nizamini yubileyidir. Artıq iki gündü Gəncədə Nizamiyə bağlı mərasimlərdə iştirak edirəm. İstə-istəməz 30 il öncəni xatırlayıb müqayisə aparıram. Onda Nizamini 840 illik yubileyinə, indiki Gəncə, o zamankı Kirovabad şəhərinə gəlmişdim. O zaman həmin tədbiri Heydər Əliyev təşkil etmişdi. Adətən yubileylər yuvarlaq rəqəmlərlə bağlı keçirildiyindən, təəccüblənmişdik. Onda mən Heydər Əliyevdən bu barədə soruşdum. O cavab verdi ki, Nizami kimi dahilərin yubileyini hər il qeyd etmək olar. Bu sözlərin arxasındakı məna-nı sonralar daha yaxşı anladım. Təəssüf ki, Nizamini 850 illiyi 1992-ci ilə, Azər-

baycan üçün çox çətin bir dövrə təsadüf etmişdi, ona görə yubileyi təmtəraqla qeyd etmək imkanı olmamışdı. Və mən 1992-ci ildə Heydər Əliyevin on il öncəki sözlərinin dərinliyini çox dəqiq dərk etmişdim. Mənə elə gəlir ki, o bəlkə də qarşıda yaşanacaq çətinlikləri öncədən duyduğu üçün belə etmişdi. Bu gün də Nizamini 870 illik yubileyi qeyd olunur və bu, yuvarlaq rəqəm deyil - mən Heydər Əliyevə ənənəni pozduğuna görə minnətdarlıq hissi duyuram. Çünki belə tədbirlər Nizami kimi böyük bir şəxsiyyətin, dahi şairin bu torpaqda yaşayıb-yaratdığını insanlığa xatırladır. Mən sevinirəm ki, İlham Əliyev də atasının qoyduğu, yaxud dəyişdirdiyi adəti davam etdirərək bu cür sərəncam verib. Çünki Nizamini yubileyi sonraya saxlanılmamalıdır.

Pərvin: 1992-ci ildən danışdınız. Ölkədəki ab-hava, ovqat Nizamini belə unutturmuşdu. Siz o zamandan bəri Azərbaycan mədəniyyətini, incəsənətini həm uzaqdan, həm də yaxından izləyən adam kimi bugünkü durumu necə dəyərləndirərdiniz?

Oljas Süleymenov: 2002-ci ildən Qazaxistanın UNESCO-dakı daimi nümayəndəsiyəm. Bu işimlə, yazıçılıqla

əlaqədar, yaxud sadəcə gəzmək üçün müxtəlif ölkələrə səfərlərim olur. Son illərdə Azərbaycan mədəniyyətinin, incəsənətinin uğurları həqiqətən heyretamizdi. Azərbaycan öz müstəqilliyini çətinliklə əldə etmiş ölkədi. Təbii ki, müharibənin fəsadları bu gün də müəyyən dərəcədə hiss olunur. Amma bununla yanaşı, mədəniyyət, ədəbiyyat sahəsində xeyli işlər görülüb. Mənə belə gəlir ki, bu, hər şeydən öncə dövlət başçısının xidmətidir. İlham Əliyev xalqa xidmət edir, Mədəniyyət və turizm naziriniz Əbülfəs Qarayev də onun verdiyi tapşırıqları vicdanla yerinə yetirir. Nəticədə sənət qazanır. Səmi deyirəm, başqa ölkələrdə mədəniyyət nazirləri bu qədər işgüzar və qabiliyyətli deyillər. Bu da mənə Azərbaycanı seven adam kimi sevindirir.

Pərvin: Son illər yaradıcılığınız haqqında geniş məlumatlı deyilik. Şeirdən, poeziyadan uzaqlaşmağınızın səbəbi çox maraqlıdır. Azərbaycan oxucusu sizin şeirlərinizi istər rus dilində, istərsə də Cabir Novruzun tərcüməsində oxumuşdu...

Oljas Süleymenov: Yaradıcılığımın ilk illərində şeir yazmağa meylim bundan daha artıq idi. Bizləri 60-cılar nəslinə aid edirlər. Elə o dövrlərdə şeirlərim çox çap olunurdu. Bir sıra dillərə, o cümlədən Azərbaycan dilinə tərcümə olunmuşdu şeirlərim. Son illərdə də fikirlərimin poetik ifadəsinə ara-sıra ehtiyac duyuram.

Bəzən düşüncələrini nəslə ifadə edə bil-mirsən. Onda şeirə üz tutmalı olursan. Amma son şeirlərim oxucu üçün deyil hələlik. Bəlkə nə vaxtsa fikrim dəyişsə, ola bilər.

Pərvin: İndi haqqınızda yazılan əsərlər öz əsərlərinizdən daha çoxdur yaqın ki...

Oljas Süleymenov: (gülür) Belə demək olar. Əslində nəsr sahəsində ciddi işlər görürəm, çox yazıram. Amma az çap olunuram. Hazırda bir kitab üzərində işləyirəm. Əvvəlcə bu kitabın adını “1001 söz” qoymaq istəyirdim. Sonra fikrimi dəyişdim və sadəcə “1001” adlandırmaq qərarına gəldim. Kitabı belə adlandırmaq istəyim Jan Jak Russonun sözlərindən yaranıb. O demişdi ki, 1000 yol insanı azdırır, 1 yol isə həqiqətə aparır və həmin o bir yol mininciden sonra gəlir. Fikir verin, həqiqətə aparar yol birinci, onuncu, yüzüncü deyil, məhz minbirinci yoldu. Doğru yolu tapmaq üçün min dəfə səhv istiqamətdə gedib, sınaqdan keçirib, çəşib, azıb əziyyət çəkməlisən.

Pərvin: Maraqlıdır. Haqqında danışdığınız “1001” kitabı nədən bəhs edir?

Oljas Süleymenov: Belə demək olar ki, “1001” kitabı şüurlu insanın yaranma tarixi barədədir. Eyni zamanda, kitabda yazının, dinin, mədəniyyətin və sairənin yaranma tarixçəsinə də toxunulur. Hazırda kitab üzərində işlər davam edir. Qeyd

“Sosial müdafiə tədbirləri nəticəsində əmək pensiyalarında daim artım müşahidə olunur”

ELŞƏN MƏMMƏDƏLİYEV: “ƏMƏK PENSİYALARININ ORTA AYLIQ MƏBLƏĞİ 151,3 MANATDIR”

Oktaybrın 10-da Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun yaranmasının 20 ili tamam olur. Bu müddətdə sığorta-pensiya sistemində aparılan islahatlar və digər məsələlərlə bağlı suallarımızı Fondun Əmək pensiyaları şöbəsinin müdiri Elşən Məmmədəliyev cavablandırıb.

-Azərbaycanda həyata keçirilən genişmiqyaslı islahatlar çərçivəsində əhəmiyyətli yer tutan sahələrdən biri də sosial müdafiə, o cümlədən pensiya sistemində aparılan islahatlardır. Pensiya sistemi eyni zamanda cəmiyyətdə vətəndaş həmrəyliyini möhkəmləndirən əhəmiyyətli vasitədir. Müstəqil Azərbaycanda pensiya sahəsində qəbul edilən ilk qanunlardan biri əhalinin pensiya təminatı sisteminin hüquqi əsaslarını nəzərdə tutan “Vətəndaşların Pensiya Təminatı haqqında” Qanun (01.01.1993) idi. Buna paralel olaraq sosial sığorta və pensiya təminatının maliyyələşdirilməsi sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 30 sentyabr 1992-ci il tarixli “Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun yaradılması haqqında” Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikası Pensiya Fondu və Azərbaycan Respublikasının Sosial Sığorta Fondu bazasında Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondu yaradıldı. Lakin qeyd olunan dövrdə pensiya qanunvericiliyi bazar iqtisadiyyatının tələblərini özündə əks etdirə bilmirdi, çünki həmin dövrdə mövcud olan həmrəylik sistemində işləyənlər üçün ödənilən sosial sığorta ayırmalarının fərdi uçotu aparılmadan bir yerə toplanması və pensiya ödənişlərinə yönəldilməsi həyata keçirilirdi. Bu halda ödənilən sosial sığorta haqları ilə təyin olunan pensiyalar arasında birbaşa əlaqələr görünmədiyindən, insanlar vəsait ödəməkdən yayınmağa daha çox meyilli olurdular. Sosial təminatın mühüm vasitələrdən biri olan pensiya təminatının yenidən qurulması üçün ulu öndərimiz Heydər Əliyev tərəfindən imzalanan “Azərbaycan Respublikasında Pensiya İslahatı Konsepsiyası” bu sahədə dəyişiklikləri şərtləndirdi. Konsepsiya islahatın mahiyyətini təşkil edən sığorta-pensiya və sosial yardım sistemlərinin bir-birindən ayrılmasını, sığorta münasibətlərinə əsaslanan pensiya sisteminin qurulmasını ifadə edir. Bu dəyişikliklərin başlıca elementi sosial sığorta haqlarının fərdi uçotuna əsaslanan sığorta-pensiya sisteminin yaradılması idi. Fərdi uçot sisteminin tətbiqində əsas məqsəd ödənilən məcburi dövlət sosial sığorta haqqı ilə pensiya məbləği arasında birbaşa qarşılıqlı əlaqənin təmin edilməsidir. 2001-2005-ci illərdə sözügedən konsepsiyanın müddəaları gerçəkləşdirildi. 27 noyabr 2001-ci ildə “Dövlət sosial sığorta sistemində fərdi uçot haqqında” Qanunun tətbiq edilməsi ilə ölkəmizdə məcburi dövlət sosial sığorta sistemində fərdi uçotun əsası qoyuldu, məcburi dövlət sosial sığorta sahəsində idarəetməni həyata keçirən Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun

funksiyalarında mühüm dəyişiklik edilərək, ona fərdi uçotu həyata keçirmək və daha sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 4 avqust 2003-cü il tarixli 908 nömrəli Fərmanı ilə pensiyaların təyini və ödənilməsi funksiyaları verildi. Beləliklə vahid sığorta pensiya qurumunun yaradılması təmin olundu.

-2006-cı ildən yeni “Əmək pensiyaları haqqında” Qanun tətbiq edilməyə başladı. Yeni qanunun əsas özəlliyi nədən ibarət idi?

-2005-ci ildə sığorta-pensiya sistemi ilə dövlət yardım sistemlərini bir-birindən ayıran “Əmək pensiyaları haqqında” və “Dövlət sosial müavinətlər haqqında” qanunlarının layihələri hazırlanmış və 2006-cı ilin yanvarın 1-dən beynəlxalq standartlara cavab verən müasir sığorta-pensiya sisteminə keçid baş tutdu. Bununla da həmrəylik prinsiplərinə deyil, sığorta-pensiya prinsiplərinə əsaslanan və ədalətli sistemin yaradılmasına gətirib çıxaran yeni “Əmək pensiyaları haqqında” Qanunu qüvvəyə minmişdir. Bundan başqa həmin qanunvericiliyə müvafiq dəyişiklik və əlavələr edilməklə ölkədə 2007-ci ildən vahid pensiya sistemi yaradılması tamamlanmışdır. Belə ki, 2006-cı ildən qüvvədə olan “Əmək pensiyaları haqqında” Qanunu mülkiyyət formasından və əmək fəaliyyətinin xarakterindən asılı olmayaraq bütün işləyənləri (o cümlədən dövlət qulluqçuları, hərbi qulluqçular və xüsusi rütbəli şəxslər) əhatə edir. 2006-cı ildən fəaliyyətdə olan yeni sığorta-pensiya sistemi hər bir sığortaolunana fərdi hesabın açılaraq ödənilən sosial sığorta haqlarının həmin hesabda fərdi uçotunun qurulması, vətəndaşların pensiya təyinatının bu uçotun məlumatları əsasında aparılmasını nəzərdə tutur. Burada pensiyaların məbləğinin hər kəsin sistemə verdiyi paya uyğun müəyyənləşdirilməsi onun ədalətliliyini və inkişafını təmin edən ən müasir vasitədir.

Son illər “Əmək pensiyaları haqqında” Qanuna edilən bir sıra mühüm əlavə və dəyişikliklər ölkədə həyata keçirilən sığorta-pensiya islahatlarının növbəti mərhələsidir və bu mərhələdə atılan addımlar “2009-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında sığorta-pensiya sisteminin inkişafına dair Dövlət Proqramı”nda da yer alıb. Qanuna edilən əlavə və dəyişikliklərin ən mühümü keçmiş dövrdə qazanılmış əmək pensiyası hüququnun məbləğinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlıdır. Bu dəyişiklik pensiya təyinatında yanlış hesablaşma qaydasını aradan qaldıraraq, həm də sistemdə böyük bir şəffaflıq təmin olunub. Pensiya təyinatı zamanı əsas problemlər 2006-cı ilə qədər olan dövr üçün pensiya məbləğlərinin müəyyən olunma-

sı metodikası ilə bağlı idi. Belə ki, daha az əmək stajına malik, lakin yüksək əmək haqqı almış şəxslərlə uzun müddət işləmiş və kifayət qədər əmək stajına malik olan şəxslərin pensiya məbləğləri arasında kəskin fərqlər mövcud idi. Pensiyaların hesablanması zamanı yaranan belə fərqli hallar pensiyaçılar arasında haqlı narazılığa səbəb olurdu. Əvvəlki qayda ilə hesablaşma zamanı, elm, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət və s. sahələrdə uzun müddət əmək stajına malik şəxslərin əmək haqqı göstəricilərinin aşağı olması səbəbindən əksər hallarda qeyd olunan sahələrdə çalışan vətəndaşların pensiyaları minimum məbləğlə ifadə edilirdi. Bununla bağlı 2006-cı ilin 1 yanvarına qədər mövcud olmuş pensiya sistemi sosial sığorta prinsiplərinə əsaslanmadığından, həmin dövrdə qazanılmış pensiya hüquqlarının müəyyənləşdirilməsində əmək haqqına istinadın aradan qaldırılması, hesablaşmaların vahid prinsipə əmək stajı göstəricisinə əsasən aparılması qərara alınmışdır. 2009-cu ildə “Əmək pensiyaları haqqında” Qanuna edilən dəyişikliklərlə 2010-cu ildən etibarən yeni pensiya təyin olunan şəxslərə 2006-cı ilin 1 yanvarına qədər olan dövrə aid ümumi iş stajının hər ilinə görə 170 manat pensiya kapitalının hesablanması nəzərdə tutuldu. Sosial sığorta 1992-ci ildən tətbiq edilsə də, vətəndaşa ölkə üzrə ən yüksək orta aylıq əmək haqqı nisbəti ilə işlədiyi əvvəlki dövrə də sığorta kapitalı hesablanıb. Nəticədə yeni təyinatların orta aylıq məbləğləri 150 manata qalxdı, minimum pensiya təyinatı öncə qeyd etdiyim kimi aradan qaldırıldı. Növbəti mərhələdə “2009-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında sığorta-pensiya sisteminin inkişafına dair Dövlət Proqramı”nın 2.9 bəndinə uyğun olaraq yeni sığorta-pensiya sistemi fəaliyyətə başladığından əvvəl və sonra pensiyaya çıxmış şəxslərin pensiya məbləğləri arasındakı əvvəlki pensiya sisteminin yaratmış olduğu fərqlərin aradan qaldırılması ilə

əlaqədar 1 iyul 2011-ci il tarixdən qanunvericiliyə əlavə və dəyişikliklər edilib. Yenidən hesablaşma nəticəsində 1 yanvar 2010-cu il tarixədək pensiyaya çıxanların pensiya işləri üzrə 1 yanvar 2006-cı il tarixədək iş stajının hər bir ili üçün də yeni pensiya təyin olunan şəxslərdə olduğu kimi 170 manat pensiya kapitalına uyğun 1,94 manat sığorta hissəsi təyin edilib ki, bu da bütün pensiya sisteminin vahid qaydaya gətirilməsi deməkdir.

Beləliklə, pensiyaların yenidən hesablanması əvvəlki qaydaların şamil olduğu bütün pensiya işlərini əhatə edir. Bu zaman yenidən hesablanmış və mövcud pensiya məbləğlərindən daha yüksək olanı pensiya təyinatı üçün əsas götürülür. Bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, burada söhbət 2006-cı ilə qədər qazanılan pensiya hüquqlarının yenidən hesablanmasından gedir. Əgər şəxs 2006-cı ildən sonra da işləyərək sistemə sosial sığorta haqları ödəyibse, bu hissə fərdi uçot prinsipləri əsasında ayrıca hesablanıb pensiya məbləğində nəzərə alınır.

-Konkret olaraq həyata keçirilən tədbirlər pensiyaların hansı səviyyədə artımına gətirib çıxarıb? Ümumiyyətlə son 20 ildə əmək pensiyalarının orta aylıq məbləğinin artım tempi necə olub?

-01.01.1992-ci ildən 01.01.2012-ci il tarixədək olan dövr üzrə Respublikamızda pensiyaların məbləğine diqqət etsək əhəmiyyətli artım dinamikasını müşahidə edərik. Məsələn, 1 yanvar 1992-ci il tarixdə pensiyaların orta aylıq məbləği yeni manatla 0,11 manat, 1 yanvar 1993-cü il tarixdə 0,14 manat və 1 yanvar 1994-cü il tarixdə 0,36 manat təşkil edib. Sonrakı dövrlərdə ölkədə aparılan iqtisadi islahatlar nəticəsində pensiyaların orta aylıq məbləğində yüksələn dinamika ilə artımlar olunub və “Əmək pensiyaları haqqında” Qanunu qüvvəyə minməyi 1 yanvar 2006-cı il tarixə pensiyaların orta aylıq məbləği 28,5 manata çatıb. Yeni Qanunun tətbiqindən sonra əmək pensiyalarının orta aylıq

məbləği daha sürətlə yüksəlib. Belə ki, 1 yanvar 2007-ci il tarixdə 41,1 manat, 1 yanvar 2008-ci il tarixdə 62,9 manat, 1 yanvar 2009-cu il tarixdə 95,8 manat, 1 yanvar 2010-cu il tarixdə 100,4 manat 1 yanvar 2011-ci il tarixdə 112,9 manat və 1 yanvar 2012-ci il tarixdən isə 145,1 manat təşkil edib. Hazırda əmək pensiyalarının orta aylıq məbləği 151,3 manata bərabərdir. Göründüyü kimi pensiyaların orta aylıq məbləğində daima artım müşahidə olunub. Xüsusilə, 1 yanvar 2006-cı il tarixdən sonra əmək pensiyalarının məbləğində nəzərə çarpacaq dərəcədə artımlar olunub. Bunun əsas səbəbi son illər ərzində həyata keçirilən ardıcıl sosial müdafiə tədbirləridir. Nəticədə ölkə üzrə əmək pensiyalarının orta aylıq məbləğinin əməkhaqlarının orta aylıq məbləğine nisbəti 40 faiz, yaşa görə əmək pensiyalarının orta aylıq məbləğinin əməkhaqlarının orta aylıq məbləğine nisbəti isə 45 faiz təşkil edib. Bu kifayət qədər normal göstərici hesab edilə bilər.

-Sığorta-pensiya sistemində həyata keçirilən mühüm islahatlardan biri də pensiyaların plastik kartlarla ödənişidir. Hazırda bu sahədə vəziyyət necədir?

-2004-cü ildən etibarən pensiya və müavinətlərin əhaliyə çatdırılmasında müasir texnologiyaların tətbiqinə keçilib. Belə ki, aparılan islahatlar nəticəsində vətəndaşların pensiyalarının ödənişi plastik kartlar vasitəsilə həyata keçirilir ki, bu da vətəndaşların ödəniş müəssisələrinin qarşısında günlərlə növbələrdə durmasını və ödənişdə neqativ halların yaranması hallarını aradan qaldırıb. Hazırda pensiyaların ödənişi avtomatlaşdırılıb, kənd yerlərində yaşayan pensiyaçıların 99,1 faizinin, şəhərlərdə yaşayan pensiyaçıların 100 faizinin, ümumilikdə isə 99,5 faizinin pensiyasının plastik kartlarla ödənilməsi təmin edilib. Eyni zamanda plastik kartların pensiyaçılara billavasitə bankların filialları tərəfindən verilməsi təşkil olunub.

-Yaxın perspektivdə hansı islahat tədbirlərinin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur?

-Nəzərdə tutulan tədbirlər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 30.12.2008-ci il tarixli 111 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2009-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasının sığorta-pensiya sisteminin inkişafına dair Dövlət Proqramı"nda qeyd olunanların kompleks həllinə yönəldilib. Hazırkı mərhələdə pensiya təyinatının tam avtomatlaşdırılması yolu ilə əməliyyatların vahid mərkəzdən aparılmasına keçidin təmin edilməsi xüsusi diqqət mərkəzində saxlanılır. Növbəti mərhələdə qeyri-dövlət pensiya fondlarının yaradılmasını və fəaliyyətini tənzimləyən normativ hüquqi bazanın hazırlanması üzərində müvafiq tədbirlərin görülməsi nəzərdə tutulub. Bundan başqa konüllü pensiya sığortasının formalaşdırılması və inkişafı üzrə təkliflərin hazırlanması və sosial sığorta haqlarının fərdi yığım hesablarına toplanmasına başlanılmasının həyata keçirilməsidir.

Bəxtiyar MƏMMƏDLİ

Kapital bazarlarının formalaşmasına həsr olunmuş beynəlxalq konfrans keçirilib

Dünən Milli Depozit Mərkəzinin (MDM) 15 illiyinə həsr edilmiş "Kapital bazarlarının formalaşdırılması: trendlər, çağırışlar, imkanlar" mövzusunda beynəlxalq elmi-praktiki konfrans keçirilib. Tədbirdə çıxış edən Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rüfət Aslanlı kapital bazarında mövcud durum və perspektivlər barədə çıxış edib.

Dünya Bankı ölkə üzrə meneceri vəzifəsini müvəqqəti icra edən Rufiz Çıraqzadə bildirib ki, son illər Azərbaycanda yüksək iqtisadi artım müşahidə olunur: "2001-2008-ci illərdə yoxsulluğun səviyyəsinin 49 faizdən 16 faizə enməsi həmin dövr ərzində çox yüksək iqtisadi artımın nəticəsi olub. Lakin bu sürətli artım əsasən neft və qaz ehtiyatlarından əldə olunan gəlirlər hesabına baş verir. Bu gəlirlər isə yaxın onillikdə çox güman sabit səviyyədə qalacaq, sonrakı dövrlərdə isə hətta azala da bilər".

R.Çıraqzadə hesab edir ki, Azər-

baycanda iqtisadi artımın saxlanması üçün iqtisadiyyatın diversifikasiyası, xüsusilə də qeyri-neft sektorunun inkişafı zəruridir. Onun fikrincə, Azərbaycanın maliyyə sistemi bu inkişafın təmin olunmasında mühüm rol oynaya bilər.

R.Çıraqzadə vurğulayıb ki, Azərbaycanın maliyyə sistemi müəssisələrin və ya müxtəlif layihələrin maliyyələşdirilməsi vasitəsi ilə yeni iş yerlərinin yaradılmasına öz töhfəsini verir. Lakin inkişaf etməkdə olan bir çox ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da maliyyə sektorunun xidmətləri əsasən bank xidmətləri ilə məhdudlaşır: "Azərbaycanda qeyri-neft iqtisadiyyatının ortamüddətli inkişafına təkan vermək üçün maliyyə sektorunun vəziyyəti qənaətbəxş deyil. Bunu nəzərə alsaq, kapital bazarlarının inkişaf etdirilməsi işi maliyyə sektorunun çevikliyinin artırılması və ölkəyə yeni kapitalın cəlb edilməsi baxımından çox vacibdir. Bu səbəbdən, Azər-

canda ənənəvi bank maliyyələşməsinə alternativ olan qeyri-bank maliyyə təşkilatlarına və xüsusilə qiymətli kağızlar bazarına ehtiyac duyulur. Kapital bazarında mövcud olan adi və imtiyazlı səhmlər, orta və uzunmüddətli istiqrazlar kimi, maliyyələşdirmə vasitələrinin çevikliyi, müəssisə və şirkətlərin maliyyəyə olan ehtiyacları qarşılaya bilər. Kapital bazarları nə qədər innovativ olsalar və istiqraz və ümumi fondlar kimi etibarlı məhsullar təklif etsələr, investorlar üçün bir o qədər alternativlər yaranmış olar. Nəhayət, kapital bazarları vasitəsi ilə cəlb edilən xarici kapital nə qədər çox olarsa, bütün ölkə üçün iqtisadi artım imkanları bir o qədər geniş olar".

Konfrans çərçivəsində Milli Depozit Mərkəzi Yunanıstan, Rumıniya və Polşa dövlətlərinin mərkəzi depozitar təşkilatları ilə əməkdaşlıq haqqında anlaşma memorandumları imzalanıb.

BƏXTİYAR

Rüfət Aslanlı: "Qiymətli kağızlarla bağlı yeni qanun layihəsi hazırlanıb"

"Qiymətli kağızlar haqqında" yeni qanun layihəsində bir sıra ciddi yeniliklər nəzərdə tutulur". Bu fikirləri jurnalistlərə açıqlamasında Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin (QKDK) sədri Rüfət Aslanlı bildirib. Onun sözlərinə görə, qanun layihəsi hazırlanaraq artıq müvafiq hökumət strukturlarının müzakirəsinə təqdim olunub: "Bu qanun layihəsi ölkənin qiymətli kağızlar bazarına kifayət qədər köklü yeniliklər gətirəcək. İlk növbədə qiymətli kağız anlayışının özü ki-

fayət qədər genişləndirilib və qiymətli kağızlar artıq yeni qanun layihəsində iqtisadi münasibətləri əks etdirən bir müqavilə kimi də nəzərdə tutulub. Artıq qiymətli kağızların həm emitenti, həm də gələcəkdə onu alan investor üçün daha geniş hüquq və vəzifələr nəzərdə tutur. Əvvəla, qiymətli kağızlar bazarının ticarəti və bundan sonra hesablaşmaların tamamilə yeni bazar arxitekturası nəzərdə tutulur. Burada qiymətli kağızların iki yaruslu depozitar saxlanma sistemi üçün hüquq zəmin yaradılır. Qiymətli kağızlar bazarında peşəkar iştirakçıların statusu, funksiyaları və mahiyyətində əhəmiyyətli dərəcədə yeniliklər planlaşdırılır".

Komitə sədri vurğulayıb ki, hazırkı qanunvericiliyə görə, broker, diler və aktivləri idarə edən şirkətlərin fəaliyyəti üçün tənzimlənmə bazası mövcuddur. R.Aslanlı bildirib ki, yeni qanun layihəsində isə investisiya şirkətləri institutunun da nəzərdə tutulması gözlənilir. "Bu şirkətlər əməliyyat və proseduralarına görə müxtəlif kateqoriyalara bölünəcək. Eləcə də daşdıqları risklərə uyğun olaraq onlara qarşı fərqli kapital və digər prudensial tələblər qoyulacaq. Nəhayət, yeni qanun layihəsində investorların hüquqları, maliyyə şəffaflığı və açıqlanan məlumatlara dair daha dəqiq anlaşılmalı və müterəqqi tələblər müəyyən ediləcək. Ümid edirəm ki, yeni qanun layihəsi parlament tərəfindən gələn il qəbul olunacaq".

R.Aslanlı bildirib ki, Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi (QKDK) Vergilər Nazirliyi ilə birlikdə qiymətli kağızlar bazarında vergi qoyma proseslərinin daha dəqiq və birmənalı təmin olunması üzərində işləyir: "Düşünürük ki, bu istiqamətdə Vergi Məcəlləsinə ediləcək dəqiqləşdirmələr və ya aydınlaşdırmalar qiymətli kağızlar bazarında əməliyyatlara müsbət təkan verə bilər".

BƏXTİYAR

Azərbaycan EMS xidmətinə görə qızıl sertifikatla layiq görülüb

Dohada (Qətər) Ümumdünya Poçt İttifaqının (ÜPI) 25-ci Konqresi çərçivəsində ÜPI-nin EMS (Express Mail Service - poçt göndərişlərinin ekspress-çatdırma xidməti) Kooperativinin iclası keçirilib. RİTN-dən verilən məlumata görə, 2011-ci ilin yekunlarına əsasən Azərbaycan yenidən - artıq altıncı dəfə ÜPI-nin poçt göndərişlərinin ekspress-çatdırma xidmətinə görə qızıl sertifikatla layiq görülüb.

ÜPI EMS Kooperativinin tapşırığı və

maliyyə dəstəyi ilə müstəqil konsaltinq şirkətləri tərəfindən bütün dünyanın EMS operatorlarının il ərzində göstərdikləri xidmətlərin keyfiyyətinin təftişi və qiymətləndirilməsi aparılır, ilin yekunlarına görə nəticələr elan edilir və müvafiq sertifikatlar verilir.

Sertifikat Azərbaycan nümayəndə heyətinə təntənəli mərasimdə ÜPI-nin baş direktoru Eduard Dayan tərəfindən təqdim olunub.

ÜPI-yə 192 üzv ölkənin iştirak etdiyi

Konqres oktyabrın 15-dək davam edəcək. Konqresdə Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin əməkdaşları təmsil edir. Dörd ildən bir keçirilən tədbirdə növbəti dövr üçün strategiya (Doha Poçt Strategiyası) qəbul ediləcək, dünya ölkələrinin təqdim etdikləri təkliflər müzakirə olunacaq.

Müzakirələr nəticəsində Konqresin sonunda ÜPI-nin yekun Axtarları qəbul ediləcək.

BƏXTİYAR

Misir Mərdanov: "Azərbaycanda təhsillə bağlı həyata"

Azərbaycanın təhsil sistemində 10 ildən artıq bir müddətdə davamlı və məqsədyönlü şəkildə aparılan islahatlar dövlət müstəqilliyinin mühüm əlamətlərindən biridir. Müstəqillik yeni dövlətçilik ənənələrinin yaranmasına, bütün sahələrdə uzun illər boyu kök salmış stereotiplərə və fəaliyyət standartlarına, işin forma, məzmun və mahiyyətinə müasir mövqedən yanaşmağa, indiyədək mövcud olanların yeni ideyalar əsasında təkmilləşdirilməsi və dəyişdirilməsinə geniş imkanlar açır.

Təhsil naziri Misir Mərdanovun fikrincə, Azərbaycanda təhsillə bağlı həyata keçirilən islahatlar tarixi zərurətdən, zamanın tələbindən irəli gəlmişdir. Ən diqqətçəkən cəhət ondan ibarətdir ki, islahatlar başlanarkən inqilabçılıq, köhnəni tamamilə inkar etmək yolu tutulmuş, yeniliklərin müterəqqi ənənələr üzərində qurulması diqqət mərkəzində saxlanmışdır. Bununla belə, islahatlar o zaman məqbul sayılır ki, dünənə qədər yararlı hesab edilənlərin artıq bu gün tələblərə uyğun gəlmədiyi barədə cəmiyyətdə obyektiv fikir formalaşsın. Təhsil sahəsində islahatların əsas istiqamətlərindən biri də dərslük siyasəti ilə bağlıdır: "Dərslük hər bir insanın həyatda ilk dəfə oxuduğu kitabdır, heç də yanılmazdır. "Kitab bilik şəhərinin nurudur". İnsanları öyrənməyə, məlumatlanmağa, biliklərə, bacarıq və vərdislər qazanmağa aparan yol da məhz belə kitablardan - dərslüklərdən başlanır. Bir dərslük yazmağın əziyyəti cild-cild roman yazmağın zəhmətindən daha çoxdur. Buna görə də bütün həyatını, yaradıcılığını bir və ya bir neçə dərslüyə həsr etmiş alim və mütəxəssislərin təhsil tariximizdə şərəfli yer tutması hamıya yaxşı məlumdur. Elə dərslüklər var ki, bunlar onilliklər ərzində davamlı surətdə təkmilləşdirilmiş, yenidən işlənmiş, hətta ayrı-ayrı müəlliflər qrupu tərəfindən müxtəlif variantlarda hazırlanmışdır. Bununla belə, dərslüklər daim ictimaiyyətin diqqətində olduğundan onlara həmişə tələbkarlıqla yanaşılmış, tənqidi münasibət bəslənilmişdir. Bu da təbiidir, çünki yaranan kitablardan ən vaciblərindən hesab edilən dərslüklər cəmiyyətdə uşaq və gənclərin təhsillənməsi yolunda başlıca vasitə kimi qəbul olunmaqdadır. Bu yerdə indiyədək ciddi diqqət yetirilməyən bir məqama toxunmaq istədim. Məsələ bundadır ki, dərslüklərin müvafiq tədris proqramları əsasında yazılmasına baxmayaraq, son nəticədə məhz dərslüklər tənqid hədəfinə çevrilir. Halbuki hər bir fənnin məzmunu bilavasitə tədris proqramlarında müəyyən edilir. Ona görə də dərslüklərə münasibət göstərilərkən, ilk növbədə, tədris proqramlarının hansı səviyyədə hazırlanmasına, mövcud tələbatları ödəyib ödəməməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Əlbəttə, keyfiyyətli tərtib olunmuş tədris proqramı əsasında zəif dərslük də yazıla bilər, bu, müəllifin peşəkarlığından birba-

şa asılıdır. Lakin məzmun baxımından real tələblərə cavab verməyən proqram əsasında yaxşı dərslük hazırlamaq sağlam məntiqə heç cür uyğun gəlmir. Fikrimcə, sovet dövründə yaranan, müstəqillik illərində də eyni prinsiplər əsasında hazırlanan dərslüklərdəki nöqsan və çatışmazlıqların mənbəyini ümumi təhsilin məzmununun fənyönümlü olmasında, daha çox faktların, məlumatların, nəzəri materialların mənimləndirilməsinə yönəlməsində axtarmaq daha düzgün olardı. O vaxtlar əksər dərslüklərin mərkəzdə hazırlanmış yerlərdə tərcümə edilərək istifadə olunması səbəbindən müxtəlif respublikalarda, o cümlədən Azərbaycanda dərslük yaradıcılığı sahəsində mütəxəssislərin kifayət qədər formalaşmaması da dərslüklərin keyfiyyətinə mənfi təsir göstərən amillərdən biri idi. İslahatların nəticəsi olaraq müterəqqi dünya təcrübəsi nəzərə alınmaqla ümumi təhsilin məzmununda təklifiyönümlülükdən tələbyönümlülüyə keçilməsi, şəxsiyyətyönümlülük, inteqrativlik istiqamətlərinin gücləndirilməsi, məzmunun əvvəlcədən müəyyən edilmiş nəticələrin (standartların) reallaşdırılmasına yönəldilməsi və bunlarla əlaqədar təlim prosesində "müəllim-şagird" münasibətlərinin, təlim strategiyalarının mahiyyətcə dəyişməsi dərslük hazırlığı məsələlərinə də yeni yanaşma formalaşdırmışdır. Bütün bunlar dərslük yaradıcılığı sahəsində III mərhələni şərtləndirən əsas amillərdir".

Nazirin sözlərinə görə, müstəqilliyin son 10 ildə Azərbaycan təhsili böyük inkişaf yolu keçib. Müstəqilliyin 20 ili ərzində Azərbaycan böyük uğurlara imza atıb. 20 il ərzində Azərbaycanın bütün sahələrində olduğu kimi, təhsil sahəsində də çox böyük işlər görülmüşdür. Bu illər ərzində 2 mindən çox orta məktəb binası tikilib, bütün ali təhsil müəssisələrinin binaları əsaslı təmir olunub və yenidən qurulub. Bütün bunlarla yanaşı 20 il ərzində Azərbaycanın ümumtəhsil məktəblərinin 1-

XI sinifləri üçün milli dərslüklər yaranıb və pulsuz olaraq Azərbaycan şagirdlərinə çatdırılıb. Azərbaycan milli əlifbaya keçərkən təhsilimiz ciddi çətinliklərlə qarşılaşıb, ancaq bunlara baxmayaraq qısa zamanda bütün məktəblər və kitabxanalar yeni əlifba ilə çap olunan dərslük və əlavə vəsaitlərlə təmin edilib: "Ən vacibi odur ki, biz bu illər ərzində Azərbaycanın milli təhsil sistemini qura bilmişik. Bu doğrudan da çox ciddi bir işdi. Keçmişdə biz Azərbaycan Respublikası kimi tanınsaq da özümüzün milli təhsil sistemimiz, qaydalarımız, qanunlarımız, normativ hüquqi sənədlərimiz olmayıb. Uzun illər Moskvadan gələn sənədlər əsasında biz öz işimizi qurmağa çalışmışıq. Müstəqillik əldə etdikdən sonra ilk növbədə zərurət yaranı ki, biz Azərbaycan təhsilinin normativ hüquqi bazasını yaradaq. Baxın, biz müstəqilliyimizi 1991-ci ildə əldə etsək də, Azərbaycanın Konstitusiyası 1995-ci ildə qəbul olunub. Deməli milli təhsil sisteminin normativ hüquqi bazası da əslində bundan sonra yaranmağa başlayıb. Məni sevindirən hal odur ki, artıq biz müstəqil Azərbaycanın təhsil sisteminin normativ hüquqi bazasını yarada bilmişik. Bu bazanı yaradarkən özümüzün milli, mənəvi dəyərlərimizə, mövcud olan təhsil sistemimizə, beynəlxalq təcrübəyə əsaslanmışıq. Hesab edirəm ki, bu son 10 ildə gördüyümüz ən ciddi və mühüm işlərdən biridir. Artıq bu normativ hüquqi baza üzərində öz işimizi qurmaqdayıq".

Təhsil naziri deyir ki, bu gün ictimaiyyəti, o cümlədən dövlətin təhsil siyasətinin icrasına cavabdehlik daşıyan şəxsləri qane etməyən məqamlar hansılardır?: "Etiraf etməliyəm ki, uzun illərdən bəri ciddi cəhdlərə baxmayaraq, ümumi təhsilin keyfiyyət səviyyəsi ilə bağlı istənilən nəticə hələ də əldə olunmamışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, keyfiyyət problemi təkcə bizim ölkənin qayğısı deyildir, bu məsələ hətta inkişaf etmiş dövlətlərdə də

öz aktuallığını saxlamaqdadır. Belə güman etmək olmaz ki, ən qabaqcıl ölkələrdə belə, təhsilə cəlb olunanların hamısı orta təhsili bitirə bilər, yaxud ali təhsil almaq istəyən məzunların əksəriyyəti ali məktəblərə daxil olur. Ancaq bu, bizim üçün, əlbəttə, təsəlli ola bilməz, problemin həlli istiqamətində daha təsirli tədbirlər nəzərdə tutulmalıdır".

M.Mərdanovun dediyinə görə, başlıca hədəf kimi təhsilin keyfiyyətinin təmin olunması, məlumdur ki, bir çox məsələlərlə sıx bağlıdır. Buraya, ilk növbədə, məktəbin səriştəli idarə olunması, pedaqoji kollektivin vahid məqsəd ətrafında səfərbər edilməsi, müəllimlərin elmi-nəzəri və peşəkarlıq səviyyəsi, onlar üçün yaradıcı və səmərəli fəaliyyət şəraitinin yaradılması, kollektivdə sağlam psixoloji mühitin və demokratik ab-havanın olması, ailələrlə işgüzar əməkdaşlıq, müəllimlərin fəaliyyətinə və şagirdlərin nailiyyətlərinə pedaqoji nəzarətin təmin edilməsi və sair amillər daxildir. Şagirdin əhatə olunduğu, erkən yaşlarından dünyagörüşünün formalaşmasına təsir edən mühit, yaşadığı ailədəki mənəvi-psixoloji atmosfer və sosial vəziyyət də onun keyfiyyətli təhsil almasında az rol oynamır. Müşahidə və faktlar göstərir ki, müasir dövrün şagirdləri həyatı hadisələrə obyektiv münasibət göstərmək, məlumatlılıq, faktik vəziyyətə çevik uyğunlaşmaq, müstəqilliyə meyil etmək baxımından əvvəlki vaxtların uşaqlarından müsbət mənada xeyli fərqlənirlər. Onların əksəriyyəti İKT vasitələrindən bacarıqla istifadə edirlər ki, bu faktı tənqiddən normal inkişafının göstəricisi kimi qəbul etmək olar. Bununla belə, məktəb rəhbərləri, müəllimlər, hətta valideynlər də bəzi uşaqlarda təhsilə, təhsillənməyə marağın azalmasından narahatlıqlarını bildirir və bu halın, xüsusilə, ibtidai sinif mərhələsindən sonra başlandıqını vurğulayırlar. Digər ölkələrdə, əsasən də keçmiş postsovet respublikalarında aparılan tədqiqatlarda da belə vəziyyətin mövcudluğu qeyd edilir. Göründüyü kimi, bu problem mühüm hədəflərdən biri olmaqla ciddi sosial-pedaqoji tədqiqatlar aparılması zərurəti yaradır: "Ümumiyyətlə götürsək, gələcək üçün müəyyən edilən hədəflərin böyük əksəriyyəti vahid bir məqsədə - əsas hədəf sayılan təhsilin keyfiyyətcə yüksəlməsinə xidmət edir. Bu məsələ bütün dövrlər üçün aktualdır, sadəcə, zamana görə tələblər dəyişir. Təsəffü deyil ki, "Avropa-2020 strateji inkişaf proqramı"nda tövsiyə olunan milli səviyyə üzrə fəaliyyət istiqamətləri bilavasitə təhsildə keyfiyyət göstəricilərinin yaxşılaşdırılmasına yönəlmişdir. Cəmiyyətdə inkişaf tendensiyalarının qaçılmaz mahiyyəti belədir ki, bu gün məqbul sayılan sabah köhnəlmiş hesab olunur və təhsil sistemi proqnozlaşdırılan tərəqqi meyillərinə həssaslıqla cavab verməyi və ona çevik uyğunlaşmağı bacarmalıdır. Hazırda ölkəmizin ümumi təhsil sisteminin növbəti 10

Əruzşünas alim

Nizaməddin ŞƏMSİZADƏ
professor

Bir neçə il idi ki, İncəsənət Universitetində nəzəri fənləri, o cümlədən əruzü tədris edirdim. Akademiyanın bağında yazıçı dostum Əlibala Hacizadə ilə gəzişən Əkrəm Cəfərə rast gəldim. Ədəb-ərkan salamından sonra söhbətə qoşulub soruşdum: Ustad mən beş il əruzü tədris etmək səviyyəsində öyrənə bilərəm? Barmağını "yox" istiqamətində yelləyib ürəkdən güldü və dedi: Əşşi mən otuz ildə əruzü öyrənə bilmirəm... Əruz ədəbiyyat nəzəriyyəsinin inteqralıdır. XIII əsrdə (767-ci il) ərəb dilçisi və musiqişünası Əbu Əbdürəhman Xəlil ibn Əhməd əl Bəsri, əl Fərahi (718-790) tərəfindən əsas qoyulan əruz orta əsrlərdə mədrəsələrdə ana dili ilə bərabər tədris olunur, buna görə də əruzü bilməmək ayıb sayılırdı.

Türk alimi İ.Həbib "Ərəb islam millətlərinə iki şey verdi: din və əruz" - deyə ona çox böyük qiymət vermişdir. Əruz haqqında Şərqdə çox, bizdə isə az yazılıb. Böyük nəzəriyyəçi Əkrəm Cəfər "Əruzun nəzəri əsasları və Azərbaycan əruzü" (1977) adlı fundamental monoqrafiyası ilə müqayisəli əruzşünaslığın əsasını qoyub. O, özündən sonra daha qiymətli bir əsər - bu günlərdə 50 yaş tamam olan istedadlı tələbəsi, əruzşünas alim Tərhan Quliyevi ərsəyə gətirib. Alimin böyüklüyü ondadır ki, o, təkcə yaxşı əsər yazmır, həm də özündən sonrakı nəsillər üçün yaxşı mütəxəssis yetişdirir, məktəb yaradır.

Əkrəm Cəfər məktəbinin ən gənc və istedadlı yetirməsi Tərhan Quliyev 1962-ci il oktyabr ayının 6-da Bakıda ziyalı ailəsində anadan olub. Onun atası Aslan Quliyev, anası Balaxanım İbrahim qızı, dayısı Malik Qarazadə və xalası indiki BDU-nun şərqşünaslıq fakültəsinin ərəb dili şöbəsini bitirmişlər. Dayısı 1995-2008-də BDU-nun ilahiyat fakültəsində kafedra müdiri olub.

Tərhan ilk təhsilini Bakıda ərəb dili təmayüllü 44 sayılı orta məktəbdə, ali təh-

silini 1979-1984-cü illərdə BDU-nun filologiya fakültəsində almışdır. Hələ beşinci kursda diplom işi yazarkən Ə.Cəfərlə tanış olmuş bu böyük alim onun həm diplom işinin, həm də 1990-cı ildə müdafiə etdiyi "Nəsirəddin Tusinin "Miyarül-əşar əsəri" mövzusunda namizədlik dissertasiyasının elmi rəhbəri olub.

Tərhan 1989-cu ildə AMEA-nın Z.Bünyadov adına Şərqşünaslıq İnstitutunda baş laborant kimi əmək fəaliyyətinə başlayır. 2001-

ci ilə qədər çox qısa müddətdə biliyi, istedadı təşkilatçılığı, səmimiyyəti sayəsində orada şöbə müdiri vəzifəsinə yüksəlir. Nəzəriyyəçi alim 2004-cü ildən bu günədək AMEA-nın M.Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunda çalışır, hal-hazırda bu elm məbədində "Əlyazmaların kataloqlaşdırılması" şöbəsinin müdürüdür.

T.Quliyev 2003-cü ildə müvəffəqiyyətlə "Əruz və qafiyəşünaslıq tarixi VIII-XVI əsrlər" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib.

İlk məqaləsinin çap olunduğu 1985-ci ildən bu günədək onun 100-dən artıq məqaləsi, "Əruz və qafiyəşünaslıq tarixi (VIII-XVI əsrlər)" (1998); "Əruz" (2001); "Anadilli şeirimizin qədim dövrü" (2001), "Anadilli əruizvəznli şeirimizin poetik inkişaf yolu" (2011) kimi çox dəyərli kitabları çap olunub. O, böyük türk şairi Əlişir Nəvainin əruz nəzəriyyəsinə dair "Mizanül-övzan" (2006) əsərini tərcümə, ön söz və qeydlərlə çap etdirib.

Tərhan Quliyev 1993-cü ildən başlayaraq dünyanın İran, Türkiyə, ABŞ, Türkmənistan, Özbəkistan, Kipris kimi ölkələrində beynəlxalq konfrans və simpoziumlarda Azərbaycan elmini layiqətlə təbliğ və təmsil edib.

Onun əsərləri müasir əruzşünaslıq elmimizin və nəzəri fikrin səviyyəsini əks etdirir. Araşdırmalarında Şərq-Qərb elminin ən müasir nailiyyətlərinə əsaslanan əruzşünas alim çox ustalıqla faktın nəzəri fəzasını təyin edir, mühakimələrində fəhmin və məntiqin vəhdətinə əsaslanır. Ərəbdilli

elmin və ədəbiyyatın, anadilli bədii fikrimizin müxtəlif cərəyanlarına dərinləndirən bələd olan T.Quliyev səylə tarixiliyə istinad edir, konteksti nəzərə alaraq nəticələr çıxarır.

Əruzdan nəinki kitab yazmaq, əruzdan bir səhifə belə yazmaq çətinidir. Şərqin üç böyük dilində - ərəb, fars və türk dillərində yaranmış klassik Şərq ədəbiyyatı əruz vəznini üzərində təməl tapıb. Dahi Füzuli "Qəzəl bildirir şairin qüdrətini" dedikdə həm də əruzla yaz-

mağın çətinliyini ifadə edirdi. T.Quliyev əruzun sehirli aləminə daxil olmuş bir mü-təxəssisdir. Müasir əruzşünaslıq elmimizin yaradıcılarından. Mən heç bir tə-rəddüd etmədən onun kitablarını, xüsusilə "Əruz və qafiyəşünaslıq tarixi" və "Anadilli əruizvəznli şeirimizin poetik inkişaf yolu" monoqrafiyalarını əruz nəzəriyyəsi sahəsində nüfuzlu mənbələr hesab edirəm. Orta əsrlərdə şeirin necəliyini təyin edən iki tərəzi, iki meyar əsas idi: vəzn və qafiyə. T.Quliyev klassik şeirin əsas vəznini olan əruzü və vəznin şəriki olan qafiyəni ərəbdilli məxəzlər əsasında əsaslı şəkildə araşdıraraq dəyərli nəticələrə gəlib.

T.Quliyevin əruz və qafiyəşünaslıq sahəsində tədqiqatları müasir qloballaşan dünyada, rəqəmsal avropacılıqla ruhi aləm - şərqçilik arasında mücadilələr gətirdiyi bir dövrdə xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu əsərlər şərqçiliyin dayaqlarını möhkəmlədir, milli özgünlüyün qorunmasına şərait yaradır.

T.Quliyev tapdanmış yolla getməyib, böyük Ə.Cəfərin müqayisəli əruzşünaslıq elminin işığında özünə yeni yol tapıb, öz adını bəşər fikrinin hələ çox-çox əsrlər heyətdə qoyacaq əruzun tarixi ilə bağlayıb. İstedadlı alim ömrünün yetkin çağına - 50 yaşa gəlib çatıb. İstiqlal yolları ilə əzmlə nurlu səbahlara addımlayan xalqımız ondan yeni tədqiqat əsərləri gözləyir.

Əzizim Tərhan! Qoy canın sağlam, zehnin iti, fəhmin hüdudsuz, yazıb yaratmaq ehtirasın tükənməz olsun.

www.mkm.az

MİLLİ KİTAB MÜKAFATI ƏSƏRLƏRİN QƏBULUNU ELAN EDİR.

Müsabiqəyə həcmi 40 000 işarədən az olmayan bədii əsərlər (povestlər, romanlar, hekayə topluları) qəbul olunur.

Uzun siyahı ("lonqlist", 20 ən yaxşı əsər) **2013-cü il martın 1-də** elan ediləcək.

Qısa siyahı ("şortlist", 10 ən yaxşı əsər) **2013-cü il, martın 15-də** elan ediləcək.

Qaliblərə pul mükafatı təqdim olunacaq:

1-ci yer – **3000 manat**

2-ci yer – **2000 manat**

3-cü yer – **1000 manat**

Əlavə nominasiyalar:

Ən yaxşı şeir (həcmi 100 sətirdən az olmamaqla) – mükafat **300 manat**

Ən yaxşı uşaq nağlı – mükafat **300 manat**

Ən yaxşı gənc yazar – mükafat **300 manat**

Qəbul 2012-ci il, noyabrın 16-na qədər davam edəcək.
Qaliblərin adı isə 2013-cü il, iyunun 4-də elan olunacaq.

Əsərlər Z.Tağıyev küçəsi 19 ("Əli və Nino" kitab dükanı, tel.: 4930412), eləcə də, info@mkm.az ünvanında qəbul olunur.

MKM-in baş sponsoru Bakcell şirkəti, rəsmi sponsoru Bank Respublika QSC

bakcell

Bank Respublika
size faydalı

AliəNin

Danimarkanın rəqs qrupu Bakıda master-klass keçib

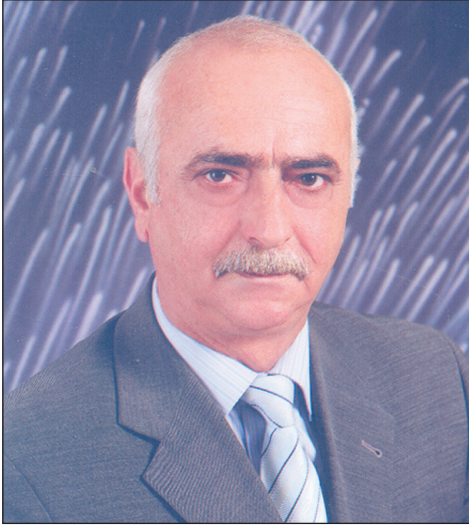

Danimarkanın dünyada tanınmış rəqs qrupu olan "National Danish Performance Team"-in üzvləri Bakıda master-klasslar keçiblər. APA-nın məlumatına görə, qrup üzvləri yerli media mənsuqları ilə görüşərək, onların suallarını da cavablandırılıblar. Gənclər və İdman Nazirliyinin dəvəti ilə Bakıya gələn və ifalarında əsasən akrobat rəqslərinə üstünlük ver-

rən rəqs qrupu üzvləri ilk dəfə olaraq Azərbaycana gəldiklərini açıqlayıblar. Tədbirdə qonaqları salamlayan Bakı şəhər Gənclər və İdman Baş İdarəsinin rəisi Rəqif Abbasov qrupun oktyabrın 8-də Əl Oyunları Sarayında xüsusi şou nümayiş etdirəcəyini deyib. R.Abbasov bildirib ki, daima yeniliklərlə imza atan Gənclər və İdman Nazirliyi bu cür sürpriz layihələri davam etdirəcək.

Tədbirdə qrupun meneceri Mette Mogensen, mətbuat katibi Bjarke Hal, təlimatçı Anders Bidstrop, gimnastlar Malthe Hahn və Katrine Myrup iştirak ediblər. Mette Mogensen qrupun 33 nəfərdən ibarət olduğunu nəzərdə çatdırıb: "İlk dəfədir Azərbaycanda və bu bizim üçün çox xoşdur. Bakıda Qız Qalası, İçərişəhər, Yanardağ da olmuşuq və olduqca böyük zövq aldığımızı deyib. Deyə bilirik ki, Bakı olduğumuz şəhərlərdən fərqli və maraqlıdır. Buranın mədəniyyəti, insanları, qədim tarixi bizi cəlb etdi və biz yenidən Azərbaycana gəlmək niyyətindəyik". Bjarke Hal deyib ki, qrup Azərbaycandan sonra Kolumbiya, Meksika və digər bu kimi ölkələrdə şoularını nümayiş etdirəcək. Onun sözlərinə görə, qrup oktyabrın 8-i Bakı səhnəsində xüsusi və yaddaqalan şou nümayiş etdirəcək. Üzvlər 7 geyimdə Bakı əhlinin qarşısına çıxacaq. Rəqs növlərindən danışan gimnastlar Malthe Hahn və Katrine Myrup istənilən rəqs növünün onlar üçün maraqlı olduğunu qeyd ediblər. Qrup üzvləri eləcə də Bakıda keçirilən Futbol üzrə qızlararası Dünya Çempionatından xəbərdar olduqlarını və bu oyunlarda iştirak arzularını dilə gətiriblər.

Dünyanın bir çox ölkələrində öz şouları ilə böyük maraq qazanan qrup 18-28 yaş arasında 28 gənc atletdən ibarətdir. Qrup mütəmadi olaraq tur menecerləri ilə bərabər dünya turuna çıxır və konsertləri çox böyük miqyasda təşkil olunur.

Ələmdar QULUZADƏ

KARVANA QƏDƏRKİ YOL

Əslinə qalanda, mən tədbirin adını təhrif edirəm. Onun əsl adı belədir - "Uşaq kitab karvanı". Elə bilirdim ki, bu o qədər də qəbahət sayılmamalıdır; nə fərqi var "Uşaq kitab karvanı" ilə "Karvanın kitab yükü"nü?

Azı on gün əvvəl karvanın səfəri barədə məlumat almışdım. F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının direktoru Fizurə xanım Quliyeva zəng edib bərk-bərk tapşırırdı ki, nəbədə tədbirdən boyun qaçırasan. "Başına gələn başmaqçı olar" məsəli yadıma düşdü. Ötən il mən bu qatardan, daha doğrusu, bu karvandan aralı düşmüşdüm. Vaxt, istək, şərait, icazə, filan, bəhman... Nə qədər desən səbəb və bəhanə gətirmək mümkündür. Bu dəfə bir növ "itirilən etibar" bərpa etməyi qərara almışdım. İşdən icazə istəyəndə heç bir çətinliyin olmadığı. Yaradıcı adamlara, qələm sahiblərinə həmişə qayğı göstərən, dayaq duran, diqqətlə yanaşan AzTV-nin sədri Arif Alışanov müavini Cavanşir Cahangirovun dilindən mənim istəyimi eşidəndə tərəddüd etmədən razılıq verdi. Beləliklə, 20 sentyabr 2012-ci ildən bu karvanla paytaxdan çıxıb Kür çayını adlayacaq və ölkənin cənub bölgəsinə - Cəlilabaddan başlamış Lerik, Yardımlı kimi səfalı (ucqar demirəm ha!) yerlərə beş günlük səfər edəsi idim. Onu da deyim ki, bu tədbir Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin dəstəyi ilə həyata keçirilir.

Doğrusu, bu səfərin məsuliyyəti öz yerində, bir az da sevinirdim. "Uşaq kimi sevinirdim" deməkdən bilirsiniz nəyə görə çəkirdim? Məni tanıyan, mənimlə yol yoldaşı olan qələm dostlarımdan iradından. Bəlkə biri qayıdıb dedi ki, "Uşaq verilişləri" redaksiyasının baş redaktorunun uşaq kimi sevinməsi təbii. Əşi, nə istəyirlər desinlər, axı biz elə uşaqlarla görüşə gedirik. "Uşaq şairləri uşaq kimidir" şeirini bəyəm mən yazmamışam?

Bəri başdan onu da deyim ki, Quba və Xaçmaz rayonlarında keçirilən bir günlük kitab bayramlarında iştirak etmişdim. Təəssüratım yetərincə zəngin idi. Bu dəfə bayramı müddəti və ömrü xeyli uzundur - beş gün!

DAN ULDUZU - KARVAN BƏLƏDÇİSİ

Allah insaf versin Fizurə xanıma, adamı əvvəlcə sevindirir, sonra da qorxudur. Sevinməyimin səbəbi bellidir, qorxu barədə isə lap qısaca deyəcəm.

- Səhər saat 9-un yarısında hamı bir nəfər kimi olur kitabxananın qarşısında! Gecikən...

Yox, hədələmədi. Qorxutmaq üçün elə bu ciddi tapşırıq da kifayət edirdi.

Gec yatıb tez qalxdım yerimdən. Telefonun zənginə ehtiyac duymadım. Çünki o məni yox, mən onu qaçaqlamışdım.

Eyvandan göylərə boylandım. Deyəsən havanın necəliyini bilmək istəyirdim. Göylər buludsuz idi, ulduzlar elə bil son gücünü toplayıb "mən də varam" demək istəyirdi. Dan ulduzu isə tamamilə başqa aləm idi - işığı, nuru, gözəlliyi, cazibəsi ilə. Onun gözəndən itməsinə hələ xeyli vaxt qalırdı.

Yır-yığış edib evdən küçəyə çıxdım. Dan ulduzu hələ də alışıb yanırdı, hələ də başımın üstündə idi.

KARVANIN SƏRNİŞİNLƏRİ

Bəzən vaxtın dəyərini, qədir-qiyəmətinə elə dəqiq bilirəm ki... Bu dəfə də yanılamışdım. Düz 9-un yarısında özümü F.Köçərli adına Respublika Uşaq kitabxanasının qarşısına yetirdim. Sən demə məndən də qoçağı var imiş. Səməd Məlikzadəni deyirdim. "Tumurcuq" qəzetinin baş redaktorunu. Təzə avtobusun içində özünə yer seçib rahatca oturmuşdu. Görüşdük, bir az da yaxından tanış olduq. Bir-birimizi yaxşı tanımaq üçün isə hələ beş gün vaxtımız var idi.

Karvanın digər sakinləri barədə kitabxananın direktor müavini Zahirə xanım Dadaşovadan məlumat aldım.

Birinci İlyas Tapdığın adını çəkdi. Bu kişini respublikamızda kim tanıyır ki? İlyas müəllim ədəbiyyatın canlı ensklopediyasıdır. Gözəl şair, xeyirxah insan olduğu üçün hamı tərəfindən sevilir. Maşallah, yadına-yaddaşına, natiqlik məharətinə, milliliyinə söz ola bilməz. Əla!

Qəşəm İsabəyli - şair, "Şirvan-neşr" in baş redaktoru. Onlarla kitabın və mənim bir kitabımın redaktoru. Zərəfatı sevirdim, amma şeirlə, ədəbiyyatla zərəfat etmir. Şair kimi onu çox dəyərləndirirdim. Mən hardan biləydim ki, Qəşəm müəllim həm də yaxşı sürücüdür. Şeir yazanda da, maşın sür-

rəndə də həmişə yolunda yaşıl işıq yanır. Təki həmişə belə olsun!

- Daha kimlər var bu karvanda? - deyərək Zahirə xanıma sual verdim.

- Nüşabə xanım Məmmədli.

Bu xanıma həm gözəl insan, həm də maraqlı yazıçı kimi yaxşı tanıyıram. Onun "Vicdan dustağı" adlı romanı məni bir həftə özünə dustaq, bir ay əsir etmişdi. İndi ha çalışır ki, o biri romanlarını da oxuyum. Düzü risk etmirəm. Özü kimi ciddi yazsa oxuyaram. Bəzən elə hirsli-hikkəli, bəzən elə kövrək yazır ki, kövrəlib əldən gədirsən. Ayı tənqid yazmaqda çətinlik çəkirim.

Səməd Məlikzadə -sonradan öyrəndim ki, gələn il 60 yaşını qeyd edəcək Səməd müəllim danışmaqdan çox qeydiyyata aparmağı, yazmağı sevirdi. Nəqliyyatda yaxşı yol yoldaşdır, "stol yoldaşlığı" etməkdə bir az tərəddüdüldür. Bu kiçik nöqsanına baxmayaraq yaxşı insandır.

Sevinc xanım Nuruqızı - onun uşaq şeirləri elə nurdan yoğrulub. Uşaqlara sevinc paylayan Sevinc Nuruqızı şeirlərinə görə böyükdür, amma sadəliyinə və səmimiyyətinə görə uşaqlardan seçilmir.

Və bir də mən. İlanı yuvasından çıxaran dilim olmasa da ilanla yola gedə bilən adamam. Bir də ki, iddialı-iddiasız qələm sahibləri ilə yola getmək, bu su içimi kimi asandır.

Qaldı karvanın digər sakinlərinə: yəni bizi bir yerə cəmləyib karvana qoşanlara, nazımızı çəkənlərə.

Fizurə xanım Quliyeva ömrünün bir qerinesini bu kitabxanaya həsr edib. İşinə, əməyinə görə fəxri adı, titulu var. Kitablara nəfəs alır, ürəyi kitablara döyünür. Ədəbiyyat adamlarını sevirdi, ən çox da uşaqlar üçün yazan şair və yazıçıları. Qələm sahibləri haqlı olaraq ona "kitablara anası" və bir də "mənevi anamız" deyirlər.

Zahirə xanım Dadaşova direktor müavini - diqqətçildir, məsuliyyətli, qoçaq və diribaşdır. Geniş mütaliəsi olduğu o dəqiqə hiss olunur. Tənqidçiliyi də var, lazımı oldu, olmadı.

Şələlə xanım Əmrahova - kitabxananın əməkdaşı. Söhbətdən çox qu-

laq asmağı xoşlayır. Təbiət vurğunu olduğunu gizlədə bilmir. Kəlbəcərin İstisuyu dilindən düşmür. Mehriban xanımdır.

Almaz xanım Əşrəfova - kitabxananın əməkdaşı. Səliqəli-sahmanlı xanımdır. İşinin vurğundur. Çoxlu sual hazırlayıb, düzgün cavab verənləri mükafat gözləyir.

Könül xanım Səmədzadə - əməkdaşların içində ən gəncidir. İşə can yandırması əlüstü belli olur. Telefonla danışanda balalarına dəqiq məlumat çatdırır bilir - nə haradadır, nəyi necə qızdırıb yemək olar. Qaldı ləhcə ilə danışmasına, bu da gözəldir. O, danışanda adam özünü Naxçıvanda hiss edir.

Asim Məmmədov - kitabxananın əməkdaşı. Deyilənə görə yaxşı mühasibdir. Mən isə onu yeşik-yeşik kitabları bağrına basıb ünvanına çatdıran kimi gördüm. Deyəsən az-maz da dülğərliyi var. Mütaliəsi barədə məlumatım yox idi və bu barədə sual verməyə utandım.

Rafət Quliyev - kitabxananın nəzdində çıxan "Göy qurşağı" jurnalının əməkdaşı. Şəxsi maşınını yollarda yormağdan çəkinməyən oğlan. Kime yaxınlaşsa, qolundan tutur. Onunla qoşa addımlayanda yıxılmaq - bürdümək ağlına gəlməsin. Poeziya vurğunu yox, poeziya delisidir. Zalım oğlu könlünə yatan şeir eşidəndə dolur, doluxsunur.

Elşən - Respublika Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin sürücüsü. Təptəzə bir avtobus etibar ediblər ona, amma maşınını markasını bilmədim. Həyatımızı, maddi varlığını maddi gərəkliliyimizi dağ yollarında etibar etdiyimiz oğlan. Borçalı ləhcəsində belə deyirdim: maşını yaxşı sürür, işə vaxtında gələr, işdən vaxtında geder...

BİRİNCİ DAYANACAQ - CƏLİLABAD

Deyəsən bir az gecikmişdik. Bunun o qədər də əhəmiyyəti, yəni ziyanı yoxdur, gec olsun, güc olsun deyirlər... Mədəniyyət evinin həyətidə bir qələbəlik hökm sürürdü. Məktəblilər,

kitab yükü

müəllimlər, mədəniyyət işçiləri, kitabxana əməkdaşları karvanı alqışlarla qarşıladılar. Fizurə xanım çıxış etdi, yuxarıda adını sadalayıb öteri xarakterizə etdiyim qələm sahibləri söz aldılar. Musiqi, şeir bir-birini əvəz etdi. Tədbirin sonunda rayonun kitabxanalarına min ədəd müxtəlif bədii ədəbiyyat və digər hədiyyələr verildi, Cahangir Muradov bu görüşə və kitablara görə "Kitab karvanı"na təşəkkürünü bildirdi.

Yolçu yolda gerek demək istəyəndə ev sahibləri etiraz etdilər. Süfrə hazırlanmışdı.

İKİNCİ DAYANACAQ - MASALLI

Deyəsən sonuncu dəfə Masallıda 20 il qabaq olmuşdum. Rayon mərkəzi çox dəyişilib. Burda tikinti və abadlıq işləri diqqəti cəlb edir.

Mehmanxanada yerləşdik. Bir az istirahət etdik. Tədbir sabah, yeni sentyabrın 21-i saat 10-da başlayası idi...

Səhəri həmin vaxt da gəldi, barlı-bəhərli payız da. Bir-birindən maraqlı, bir-birindən isti ürək sözlərini, şeir və mahnıları dinlədik. Fizurə xanım qonaqları tədbir iştirakçılarına təqdim etdi. Rayon icra hakimiyyəti başçısının müavini Nəsir Muxtarlı belə görüşlərin əhəmiyyətindən danışdı.

Hər dəfə təkrar olmasın deyər, qeyd edim ki, ayaq basdığımız rayonların hər biri min ədəd kitab hədiyyə alırdı.

Payızın ilk günü idi. Mənə söz verildə belə bir fikri vurğuladım:

- Bu gün payızın ilk günüdür. Bir vaxtlar məhsul bayramı keçirilirdi. İndi kitab bayramıdır. Bu Azərbaycanın şair və yazıçıların halal məhsulunun sərgisidir. Oxuyun, bizə qiymət verin.

ÜÇÜNCÜ DAYANACAQ - ASTARA

Deyəsən get-gedə biz də isnişirdik, bizə də isnişirdilər. Bu, insanların səmimiyyəti. Astara şəhəri isə tamamilə başqa qiyafədir bu gün. İkicə kəlmə ilə demək lazımdırsa, deyim - Astara gözəldir!

Rayonun mədəniyyət şöbəsinin əməkdaşları bizi bir an da olsa gözrindən qoymadılar. Tədbir maraqlı və məzmunlu keçdi. Nazim Fəreməzov, Şadoğlan Bayramov, sözün əsl mənasında qayğımıza qaldılar.

Astaranın gecələri Bakının gecələ-

rindən seçilmir. Hələ bilmirdim ki, gecə saat 12-də yazacağım "Astaranın gecələri" şeirini sabahı gün saat 12-də "Kitab karvanı"nda öz "repertuarıma" daxil edəcəm.

**Xəyalıma təpinib
Yerlərdən göyə qovdu,
Yuxumu gözlerimdən
Bilmirəm niyə qovdu
Astara gecələri.**

**İşıqları yananda
Qaranlıqlar qaçırmış,
Deyəsən öz könlünü
İşıqlara açmış
Astara gecələri.**

**Ömrümün neçə ili
Gecələrlə yaşadı,
Bir vaxtlar vurduğum
Gecələrə oxşadı
Astara gecələri.**

**Direkdəki çıraqlar
Gecə alışan çiçək,
Vallah mənə sevməyi
Təzədən öyrədəcək
Astara gecələri.**

DÖRDÜNCÜ DAYANACAQ - LERİK

Çoxdan idi ki, belə mənzərələrin həsrətini çəkirdim. Karvanımız bu həsrətin səbəbini bir az aldı. Avtobusu tərk edib Qəşəm İsabəylinin qara "CİP"-ində oturmışdım. İlyas Tapdıq "sürücünün" yanında, mən isə arxada. Yolda soyuq bulaqdan su içdik, yol boyu İlyas müəllimin söhbətinə

qulaq asdıq...

Lerikdə bizi qarşılayanlar bir az qayğılı görünürdülər. Səbəbini sizə də açıqlayıram - rayonun kitabsevərləri ilə görüşümüz sentyabrın 23-də, yeni bazar günü olacaqdı. Dərs olmadığı üçün dinləyici və tamaşaçı cəlb etməyin çətinliyi onları rahatsız edirdi. Nahaq yerə, uşaq da gəldi tədbirə, böyük də. Görüşümüz lap ürəyimizcə oldu...

Gecə gec yatıb səhər tezdən durmuşdum. Lerikin gözəlliyini seyr edirdim. Bir neçə saatdan sonra Leriki tərk edəcəyimiz bəlli idi. Sanki kiməsə mənə deyirdi ki, hara tələsirsən belə?

dər bağlı olarmış...

Rayonun Tarix-Diyarşünaslıq və Uzunömürlülər muzeylərinə də baş çəkdik. Hər şey gözəl idi, görüş də, münasibət də. Bircə... İstədim deməyəm, amma fikrimi dəyişdim. Axı niyə Lerik kimi bir rayon mehmanxana sarıdan qonaq-qara qarşısında xəcalətli görünsün? Yəqin ki, bu kəm-kəsir barədə bizdən çox leriklilərin özləri düşünürlər...

BEŞİNCİ VƏ SONUNCU DAYANACAQ - YARDIMLI

Yardımlıya getmək üçün qayıdıb Masallı mehmanxanasında gecələdik. Səhəri Rafətlə Elşən maşının üzünü döndərdilər Yardımlı tərəfə.

Əyri-üyrü dağ yolları, meşələr, çəmənliklər, adda-budda yaraşlıq dağ kəndləri. Və nəhayət, dağların qoynuna sığınan Yardımlı.

Artıq həftənin birinci günü idi. Ziyalılar məkanı kimi tanınan Yardımlıda çayın sağ sahilində bayram ovqatı hiss olunurdu. Bizi musiqi ilə qarşıladılar, xoş gəldiniz edib səmimi salamladılar. Fizurə xanım qonaqları təqdim etdi. Yerli şairlər də qonaqlara qoşuldular. Axırda hədiyyələr, rayon Mədəniyyət və Turizm şöbəsinin müdiri Ayaz Əliyevin təşəkkürü.

Yardımlı qonaqpərvərlikdə əvvəlki rayonlardan heç də geridə qalmırdı. Əksinə, bizə diqqət bir az da artmışdı.

Qonaqlar üçün verilən ziyarətə təklif alanda qulağıma bir xəbər dəydi - başçı da gəlir.

Sevindik Hətəmovun adını Milli Məclisin üzvü olandan eşitmişdim, qiyabi tanıyırdım. Laçın rayonundan deputat seçilmişdi. Səhər-səhər özü bizimlə tanış oldu. Tədbirin sonunda

Bax gör cibimdə kağız-qələm varmı? Hə, baxdım və...

**Yoxuşdan inciyib yamacdan küsmə,
Qoy yaşıl otların saçını hörüm.
Bulaqla söhbəti yarıda kəsmə,
Hələ dəniz üçün darıxma görüm.**

**Dizini qatlayıb belini bükmə,
Palıdla qol-boyun yaşasan bir az.
Yağış dərdi çəkmə, şəh dərdi çəkmə
Burda buludlara oxşasan bir az.**

**Dağlara güvənsən dönərsən dağa,
Əlini atdığıñ söz babat olsa.
Nə var ki, Lerikdə çox yaşamağa
Hər gecənin ömrü bir saat olsa.**

Bu şeirin ilk dinləyicisi Rafət oldu. Aman Allah, insan poeziyaya nə qə-

isə "Kitab karvanı"nın üzvləri ilə bir süfrə arxasında əyləşdi. Bu, Sevindik müəllimin bizə olan diqqəti idi.

- Uşaqlar sizi sevdilər, həmişə yolunuzu gözləyəcəklər, - bu sözləri rayon təhsil şöbəsinin metodisti Məhluqə xanım Niyazovadan eşitdim. Sağlıq olsun.

KARVAN GERİ QAYIDIR

Beləliklə, beş günlük səfərimizi yekunlaşdırıb paytaxta üz tutduq. Hələ isti-isti xatirələrin hamısını sapa düzməkdə çətinlik çəkirdik. Ordanburdan danışırıdık.

Elə mən də yaddaşıma yazılanların hamısını yazma bilmədim. Gərək ürəkdə də nəşə qala. Axı birdən-birə ürəyi boşaltmaq mümkün deyil, bəlkə də günahdır...

Mahir N. QARAYEV

I

Mən bir qara qarışqayam - qarışqa
səndən birçə qarışdayam, səndən
birçə qarışda...

Yüküm çəkimdən ağırdı -
fil də çəkməz mən çəkdiyim bu yükü;
Yolum təkçə bu cığırdı -
bu cığırın mən bilərəm hər cikini-bikini...

Fələk qarğamış kimiyəm -
qar-qamıştək bitdiyim bu cığırdı;
Bir qara qarğış kimiyəm -
qar-yağıştək eridiyim, itdiyim bu çuxurda...

Bu çuxurda hamı məndən iridir,
mən hamıdan sısqası;
Bu cığırdı hamı məndən diridir,
mən hamıdan ölüvayı, axsağı...

Halım yoxdu
çığıрмаğa-bağıрмаğa,
çağıрмаğa dilim yoxdu -
haqqım yoxdu cıqırımı çıxarmağa...

Ağır-ağır bu yerişlə,
fağır-fağır bu duruşla,
varım-yoxum bu qəpiklə, bu quruşla -
mən bir həqir qarışqayam, mən bir fəqir
qarışqa...

Yol getməyə başqa yol yox yolumda,
olan yolum - bu cığırdı, bu cığır;
Bu cığırdı əvvəlim də, sonum da,
nə karəyəm cızığımdan -cığırimdan çıxmağa?!

Bu cığırdı mənim solum-sağım da,
sağım-solum - bu cığırdı, bu cığır;
Heydən düşüb əlim də, ayağım da -
gücüm yoxdu bu cığırın axırına çıxmağa...

II

Qovan sənsən -
daş götürüb, ha qovduqca qovan sən;
Qaçan mənəm -
baş götürüb, ha qaçdıqca qaçan mən...

Dırnaqlarım qopuq-qopuq,
topuqlarım didilmiş;
Dizim gömgöy, çarıq-çarıq,
lələklərim ütölmüş...

İstim-tüstüm
çıxa-çıxa təpəmdən
təpərimdən damcı əsər qalmayıb;
daş qalmayıb atılmasın dalımca,
qanadıma tuş gəlməyən
birçə kəsək qalmayıb!

Bircə hovur
nəfəsini dərmədən,
bircə kərə büdrəmədən, durmadan
qovan sənsən - gah o, gah da bu küncə;

Bu qan-tərin,
bu tər-qanın içində,
qəfəs-qəfəs bu zindanın içində
qaçan mənəm - çərləyincə... ölünçə!

Ovunmağa
zərrə qədər ümid yox -
qovulmaqdan canımda hey qalmayıb;

Dağ qalmayıb mən aşmayan,
düz qalmayıb mən keçməyən -

YERİN-GÖYÜN TANRISI

("ALLAHSIZ və İLAHİ SONETLƏR" silsiləsindən)

mən uçmayan bir tikə göy qalmayıb!

Qovan sən,
qovulan mənəm -
kəsilən, soyulan mənəm;
qarışqatək qanı axan,
quş kimi sağılan mənəm!

Qovan sən,
qovulan mənəm -
uçmaqdan yorulan mənəm;
qarışqatək təzə qanad çıxaran,
quş kimi qanadı qırılan mənəm!

Bu ağ varaq qaşdan-qaşa uçunca -
daşlanan mən, tapdanan mən, qaçan
mən;
Bu son yarpaq qırılınca, düşüncə -
son şairin ruhu kimi göy üzündə uçan mən...

III

Hər şeyi bilən Allah!
Qaranlıqda ayağımın izini gören Allah!

Yarpağında darıxdım -
duyan deyilsən mənə;
İpimi çox buraxdın -
yiyəm deyilsən mənə...

Mən bir sağır qarışqayam,
mən bir sütlül qarışqa -
qara-qara qarışqalar cəmdəyimə
daraşmış;

Mən bir fağır qarışqayam,
mən bir zəlil qarışqa -
alınım cız-cız, qırıq-qırıq,
üzüm-gözüm bürüşmüş...

Hər şeyi bilən Allah!
Qaranlıqda ayağımın izini gören Allah!

Qayışım-qaytanım yoxdu -
yüynə deyilsən mənə;
Mələyim-şeytanım yoxdu -
əyan deyilsən mənə...

İnkir yazan,
Minkir pozan alınımın
cıziqları bir-birinə qarışmış;

Neçə sözü
soldan sağa pozulmuş,
neçə hərflə sağdan sola sürüşmüş...

Hər şeyi bilən Allah!
Qaranlıqda ayağımın izini gören Allah!

Nə bəndim var, nə çəpərim -
cığırimdan azmışam;
Əvvəlimdən yox xəbərim -
axırımdan azmışam...

Mən bir qara qarışqayam,
mən bir kifir qarışqa -
mən gözlərə fil görünən yazıq, tifil qarışqa...

Mən bir tifil qarışqayam,
qarış-qarış boyum yox;
Hər yerdə, hər qarışdayam,
heç yerdə heç nəyim yox...

Mən hamıdan aşağıyam,
mən hamıdan dərində -
cığırimın sonundayam, çuxurumun dibində;

Quyumu dərən etmişən -
əlim çıxıb ipindən;
Dularım çatmır sənə
bu çuxurun dibindən...

Kimsədən diləyim yoxdu,
kimsədən gileyim yox;
Yer üzündə yerim yoxdu,
Göy üzündə göyüm yox -
mən bir veyil qarışqayam,
mən bir səfil qarışqa...

Səfil-səfil, veyil-veyil,

nə yerdə, nə göydəyəm;
Yaratdığın gündə deyil,
unutduğun gündəyəm!

Yerini bilməyim yoxdu -
deyəndə deyilsən mənə;
Dərdimi bölməyim yoxdu -
həyan deyilsən mənə...

Kim kimin həyanıdır,
kim kimə təsəllidir?!

Nə fərqi, bir anda ki
bu cığırın axırı əvvəlindən bəllidir?!

Kim kimə təsəllidir,
kim kimin həyanıdır?!

Nə fərqi, bir anda ki
var etdiyini bu çuxur təməlidən fanidir?!

Hər şeyi bilən Allah!
Qaranlıqda ayağımın izini gören Allah!

Yerini soruşmuram -
Yerimi də soruşma;
Mən bir qara qarışqayam -
Tanrım, məni bağışla...

IV

Bir ayrısı, özgesi yox
bu kökdə, bu biçimdə:
Ayağımın izi yoxdu,
buynuzlarım içimdə!

Mən bir qara qarışqayam -
azdım, çaşdım, karıxdım;
Mən cəhənnəm aşıqiyəm -
cənnətində darıxdım...

Tələndən sivişib çıxdım,
tələsiz ovladın mənə;
Cələndən sürüşüb çıxdım -
cələsiz ovladın mənə!

Tilov atdın - tilovladın,
Cilov tapdın - cilovladın;
İncilinlə ayağımdan buxovladın,
Tövratınla başımı tovladın mənə!

V

Ovçum sənsən,
ovun mənəm -
qolumda qandal yarası,
canımda çarxıx həvəsi...

Dustağın,
gırovun mənəm -
kürəyimdə ağır xəçim,
qulağımda ezan səsi...

Mən bir qara qarışqayam -
qanad açıb uçmayan;
Səndən birçə qarışdayam -
hara qaçam-qaçmayam...

Başım üstə dar ağacım,
boğazımda ilgəyim;
Darta bilmirəm bu xəçi -
ovuclarım göynəyir...

Qarnım ac, qanadım qırıq,
üstüm-başım çirklidir;
Bircə qarış aralı dur -
cındırımından cin hürkür!

VI

Sən - başqasan,
Mən - başqayam;
Mənim yerim ayaqdadır, Sən - başdasan!

Sən bəndənin Allahısan,
Mən Allahın bəndəsi;
Sən - Tanrısən, Mən - bir qara qarışqayam...

Özün seçdin bu yolu Sən,
bu yol - Sənin yolundur;
yol üstündə hər nə varsa,
qolubağlı qulundur...

Qolubağlı bir qulunam,
dayanmışam yolunda -
gözləyirəm, Tanrı gəlib yoldan
haçan keçəcək;

Uzaqbaşı gəlməyəcək,
keçməyəcək bu yoldan,
keçəndə də öz qulunu tapdayacaq,
keçəcək...

Mən - Allahın bəndəsiyəm,
Sən - bəndənin Allahı;
Tanrısına qul olanın nə azarı, nə dərdi?!

İndi durub nə deyəsən,
neyləyəsən Sən axı?! -
özün seçdin bu yolu Sən,
özün kəsədin bu şərti...

Şahə qalxmış at kimisən,
dəmir nalın pud kimi -
dırnağından od tökülür hər yala,
hər yalmana;

Ürəyimdə çat kimisən,
kürəyimdə yük kimi -
ilan kimi dil çıxarıb mənəm sənə yalmanan...

Sən - tapdayıb ucalansan,
Mən - tapdandım kiçilən,
kiçildikçə içimdəki tifil Tanrı filləşir;

Qarışqaya dönən filəm
ayağın altında mən -
ayağının altına bax, gör əlinə nə keçir...

Gör əlinə nə keçəcək
qarışqadan, ya fildən -
bəs gözüne özün boyda
Tanrı dəysə qefildən?!

VII

Lap yaxından gördüm axı -
axan çayın qırçın-qırçın suyunu!
Lal axında gördüm axı -
boy verməyən arşın-arşın boyunu!

Bəlkə heç nə yoxuymuş -
yuxuymuş bəlkə hər şey?
Axan çay da yuxuymuş -
yoxuymuş nə yer, nə göy?

Nə göydən yerə enmiş
içi-çöülü nur saçan duman pərdəsi,
Nə göylərə dirənmiş
qırçın suyun üzündə üzən işıq kölgəsi...

Varıydımı-yoxuydumu - kim bilir?!
Gerçək idi, yuxuydumu - kim bilir?!

Gerçək nədi, yuxu nə -
bəlkə yuxu gerçəkdən də yalandı?
Yalan nədi, doğru nə -
bəlkə doğru elə yuxu olandı?

Bəlkə yer-göy başdan-başa yuxudur -
Əvvəli də, sonrası da bir yuxu?!

Axan çay da qaşdan-qaşa yuxudur -
Bəndəsi də, Tanrısı da bir yuxu?!

Yuxudaydım bəlkə bayaq, deyirəm,
baş qoyub yatmışdım daşımın üstə?
Bəlkə heç indi də oyaq deyiləm -
yatmışam, Tanrım da başımın üstə?

Mənim yuxum indiyəcəm daddığım
yuxuların ən şirini, dadlısı;
Mənim yuxum indiyəcəm batdığım
quyuların ən dərinini, qatlısı;

Yüz illərdi,
min illərdi yatdığım -
yuxumda da yerin-göyün Tanrısı!

Kim oyadar axı mənə,
kim çıxarar bu çuxurdan, quyudan?
Min illərdi çin çıxmayan -
içindən Tanrı çıxmayan yuxudan?!

Saməd SƏFƏROV

Rüstəm Fəvvarələr meydanına gəlib çatanda qızı həmişəki yay kafesində üzü küçəyə sarı oturmış halda gördü. Havanın dözlümz bürküsü Rüstəmi taqətdən salmışdı və o, boğazının tamamilə qurduğunu hiss edirdi. Bakıda hər iyul ayındakı kimi yenə səmadaki buludları belə hürkütmüş əzəzil hərəret hökm sürürdü. Göyden yerə odun yağdığı və küləyin qorxudan qeybə çəkildiyi bu bazar günündə şəhər mərkəzi hər şeyə rəğmən saysız-hesabsız adamlarla qaynayırdı.

Rüstəm kafedən bir qədər aralıda ağacların altındakı kölgəlikdə dayandı, dincini aldı və yaxınlıqdakı süni bulaqda boğazını yaşlayıb, üz-gözüne su çilədi. Elə ki taqətdə gəldi kafeyə sarı addımladı. O, qızın oturduğu masaya çathaçatda yanından ötən ofisiyant dərhal ayaq saxladı və nə buyuracaqlarını xəbər aldı. Rüstəm ofisiyantın səbrsizliyinə daxilində qəzəbləndi və ilk olaraq qızın sifariş etməsinə üstün tutduğundan masa arxasında yer tutana qədər bir söz demədi. Amma qız dinməyərək ofisiyantın sualını cavabsız qoydu. Onda Rüstəm təsdiq gözləmədən ikisi üçün də soyuq qazlı mineral su sifariş etdi.

Ofisiyant masadan ayrılan zaman qəflətən sərin meh əsdi və Rüstəmin bədəninin açıq yerlərinə - üzünə, boğazına, qollarına xəlifcə toxundu. O, bu gözlənilməz məmnuniyyətdən hələ tam doymamış qızla tanış olduğu müddət ərzində birinci dəfə onunla görüşü gecikdiyini, hətta xeyli gecikdiyini dərk etdi.

Rüstəm qıza nəzər saldı. O, sinəsi açıq nazik çiyinbağlı bəyaz bluz və zolaqlı tünd boz etək geymişdi, gözlərində iri qara eynək vardı. Həmişəki kimi cazibədar idi. Rüstəm onun geyim seçiminə hər zaman zövq alardı. Üstəlik, onun bu məharətini zərif vücudu və valehedici gözəlliyi də tamamlayırdı. Ona görə Rüstəm bu qızla yanaşı yeriməkdən, onunla birlikdə masa arxasında oturmaqdan çox qürurlanardı. Hətta indi də o, bu qısa zamanda artıq qonşu masalardakı oğrun baxışları da sezə bilməmişdi. Lakin qızın rəftarında bir qəribəlik vardı bugün. Özünə bənzəmir. Susmuş, dik oturmuş və təkkəbürə bənzər ifadə ilə ciddi dayanmışdı. Onda Rüstəm - "Bəlkə də, artıq hər şeydən xəbərdardır" - deyərək öz-özünə güman etdi.

Ofisiyant sinədə iki şüşə gətirib, masaya qoydu və qədəhləri su ilə doldurdu. Sonra onlara buz əlavə etdi və başqa bir şeyin lazım olub-olmadığını soruşdu. Rüstəm sakitcə başını buladı və ofisiyant masadan uzaqlaşdı.

İri qara eynək

- İstidir yaman. - deyərək şükayətlənərək Rüstəm suyundan bir qurtum içdi və soyuq suyun boğazının təzədən qurumuş divarlarında necə süzülüyünü duyaraq məmnuniyyətlə ətrafa baxdı. Qızsa onun qeydinə heç bir təkpi göstərmədi. O, gözləri bir nöqtəyə zillənmiş kimi hərəksiz dayanmışdı.

Rüstəm xəlvətə qızı nəzərdən keçirdi. O, ilk dəfə idi ki qızı bu iri qara eynəkdə görürdü. Maraqlıdır, bugünmü, görüşdən öncəmi, ya bəlkə, çoxdan almışdı? Birlikdə olduqları son iki ildə bir kərə belə taxmışıydı qız bu eynəyi? Rüstəm xatırlamırdı. Hafizəsini nə qədər qurcalasa da, yadına bir şey düşmürdü. Bəlkə də, qız bu eynəyi çox taxmışdı. Çox baxmışdı bu eynəyin şüşələrindən ona. Çox görmüşdü öz əksini Rüstəm o cüt şüşələrdə. Çox axtarmışdı o eynəyin oğurladığı ala gözləri. Bəlkə də, belə olmuşdu, bəlkə də, yox. Xatırlamırdı. Unutmuşdu. Buxarlanmışdı. İtməmişdi hər şey.

Rüstəm fikrə daldı və bir şeyi gözəl bildiyini anladı. O, bugün nə desə də, bu qızın gözlərini görməyəcəkdə və sözlərinin o gözlərdə yaradacağı təəssüratı - kədərini, acıyını, həyəcanını, təəssüfünü, yaxud, kim bilir, bəlkə gizli sevincini bilməyəcəkdə. Bu, Rüstəmi bugün daha cəsarətli edəcəkdə, onu rahatladacağı və o, bu görüşü niyyət etdiyi kimi nəhayət lazım olan nəticə ilə bitirəcək, çoxdan hərətdində olduğu azadlığa qovuşacaqdı. Odur ki, Rüstəm nə səbəbə peyda olmasına baxmayaraq, bu eynəyin bugünkü görüşdəki mövcudluğuna həddən ziyadə minnətdardı.

Lakin nə qədər səy göstərsə də, fələyin qurduğu bu əlverişli vəziyyətdən yararlanmaq ona qismət olmayacaqdı kimi görünürdü, çünki Rüstəm iki gündür hazırladığı nitqinə heç cür başlaya bilmirdi. Qızın ciddi duruşu, təmkinli rəftarı və ələlxüsus, bu iri qara eynək onu əndişəyə salırdı. Bəlkə, qızdan onu çıxartmasını xahiş etsin? Yox, olmazdı. Ümumiyyətlə, qız onun niyyətindən necə duyucdu düşmüşdü, axı? Söyləmişdi? Yox. İşarə etmişmiydi? Yox. Bu da ən adi görüşlərdən biri olacaqdı. Hər şey həmişəki kimi baş verəcəkdə, eyni qaydada: bazar günü idi, hava yaxşı idi, mərkəzdə görüşəcəkdilər, kafedə dondurma yeyəcəkdilər, dənizkənarı parkda gəzəcəkdilər, bəlkə film də seyr edəcəkdilər, sonra hələ acacaqdılar və restoranda şam da edəcəkdilər. Hər şey belə ola bilərdi. Onlar nə edəcəklərinə əvvəlcədən qərar vermirdilər, amma gəzintilərinin nələrden ibarət ola biləcəyini də əzbərdən bilirdilər. Lakin qız bugünkü görüşün əvvəlkilərindən fərqli olacağını necə duymuşdu? Məgər son həftələrdə tədris aralarında şiddətliənən soyuqluq bu ehtimal üçün yetərli deyildimi?

Rüstəm qəflətən bir hadisəni xatırladı. Qız bir dəfə ona bir-birlərinə nə qədər bəled olmalarını

yoxlamaq üçün bir oyun oynamağı təklif etmişdi. Növbə ilə hər biri özü haqqında digərinə sual verməli idi və kim çox doğru cavab tapacaqdısa, zəfər çalacaqdı. Beləliklə, bir-birlərinin bəyəndikləri, sevmədikləri məşgulliyətləri, xüsusiyyətləri, rəngləri, maşınları və başqa nəsnələri sorğuladılar. Oyun sonunda qız Rüstəmi böyük hesabla məğlub etdi və xısın-xısın gülümsəyərkən - "Görürsən, mən səni ovucuk kimi tanıyıram" - dedi. Onda Rüstəm də gülümsəmişdi, amma qızın sözlərindən narazı qalmışdı.

İndi də Rüstəm fikirləşdi: yoxsa, yenedəmi eyni hadisə baş vermişdi? Qız yenedəmi onun ağılındakını tapmışdı? Yox, cəfəngiyyatdır! Haradasa, haradasa, Rüstəm özünü ifşa etmişdi. Haradasa diqqətsizlik etmişdi. Məgər bunun bir əhəmiyyəti varmı? Önemli olan ayrılmaq deyildimi?

Onlar kafenin küçə meydanında çardağ altında əyləşmişdilər, lakin buranın günəş altında oturmaqdan fərqi yox idi. Rüstəm alından tər muncuq-muncuq axmağa başlamışdı. O, hər şeyi gözəl planlaşdırmasına - qızla görüşü axşama deyil, günorta saat üçə təyin etməsinə sevinirdi. Axşam hava sərinləyəndə dostları ilə görüşəcəkdə və dənizkənarı parkdakı kafelerin birində hissə verilmiş pendirle soyuq pivə içəcəkdə. Rüstəm istidən yana-yana həmin görüşün xeyalını qurdu və içinin də tədrisən sərinlədiyini hiss etdi.

Sonra o, gah önündəki masaya, gah da qonşu masalara nəzər saldı, cəsarətli olmaq istədi, üzünü qaldırdı, amma gözlərinin hara baxdığı məlum olmayan qızla müraciət edə bilmədi. Həvəssiz-həvəssiz meydanda gəzişən, addımlayan insanlara tamaşa etdi. Onun kimi bir çox qızlar da qara eynək taxmışdılar. Amma bu qızdan fərqli olaraq, onların

rib, yan masada yenəcə əyləşmiş açıq-saçıq geyimli qızlara baxdı. Amma çox keçmədən qarşısındakı qız kimi onun da qara eynəklərə malik olmadığını və qızın onun gözlərinin istiqamətini yaxşı gördüyünü anladı. O, hara baxacağını, nə edəcəyini, bu susqunluğun nə qədər belə davam edəcəyini təsəvvür edə bilmirdi. Özünü nə qədər sıxsaxsa da, gücənsə də, ağzından bir kəlmə də çıxmırdı. O, çox gözəl anlayırdı ki, bugün ayrılmaq la təkəcə özünü qızın həyatından aparmırdı. O, həmçinin bu iki ildə birgə qurduqları planları, teferrüatlarına qədər hər xırdalığını düşündükləri və birgə gerçəkləşdirməyə niyyətləndikləri gələcəyi də özü ilə aparırdı. Bəlkə də, Rüstəm bu görüşlə qızın həyatının çox iri bir parçasını qoparıb aparacaqdı. Amma Rüstəm bu barədə düşünməyə həvəsli deyildi, o inanırdı ki, qız onu tədrisən unudacaqdı - eynilə onun qızının günün bir günü qəflətən unuduğu kimi.

Birdən sanki zaman dayandı, həyat durdu. İnsanlar yerində donub qaldılar və bu ucsuz-bucaqsız kainatda ancaq və ancaq bu iri qara eynəkli qız danışdı. Yalnız onun zərif dodaqları tərpendi:

-Eybi yox.

Sonra eyni minvalla, qəfil-dən, anidən yenidən zamanın donu açıldı, saat əqrəbləri ağır-ağır irəlilədilər, küçədə durmuş insanlar yollarına davam etdilər və Rüstəm qarşısındakı qızın az öncə tərənmiş dodaqlarına qonmuş güclə seziləcək xəlif təbəssümü sezdirdi. İndi sanki zaman bu qız üçün dayanmışdı və bu təbəssümün bir portretindəki əbədi insan təbəssümü tək bitmək bilmirdi. Onda Rüstəm anladı ki, ömrü boyu bu qızı unutmağa müvəffəq olsa da, bu təbəssümü istəsə də, unuda bilməyəcək. Bu təbəssümün onun hafizəsinə əbədi həkk olunub, onu ölüm yatağına qədər müşayiət edəcəkdə.

Rüstəm içində dərin bir rahatlıq hiss etdi, qollarına güc gəldi, üz güldü. Sanki quş olub, göy üzündə buludların arasında qanad çalardı. Sanki o, dünyanın ən xoşbəxt adamına çevrilmişdi və bütün kainat onun sevincini paylaşmağa tələsirdi. Bu təbəssüm, bu yumşaq, mülayim, xırdada hər şeyin bir anlığına onun bütün əndişəsini əlindən almışdı. Rüstəmə elə gəldi ki, bu qızla yaşadığı son iki ilin bütün acıları, sevincləri, həyəcanları, ümidləri, arzuları yalnız və yalnız bu ecazkar təbəssümün üçün idi. Bu təbəssümün görmək, onu yaşamaq, onu gerçəkləşdirmək istəyi onları son iki ildə hərəkət etdirən, birgə saxlayan yeganə qüvvə olub.

Rüstəm bu düşüncələrlə məşğul olduğu vaxt qız üzündəki o sirlə təbəssümü itirməyərək dizlərinin üstündə saxladığı çantasını əlinə aldı, ağır-ağır ayağa qalxdı və geri dönüb, asta addımlarla kafedən çıxdı. Rüstəm şən gözləri ilə onun uzaqlaşan siluetini yola saldı, qədəhdən bir qurtum içdi və saatına baxdı: görüş təqribən yeddi dəqiqə çəkmişdi. "Məsələ tamamdır" - deyib gülümsədi və yenidən yan masadakı qızları seyr etməyə başladı.

Rüstəm qızın rəftarındakı qəribəliyinə onda yaratdığı məyusluğunu tədrisən əzələlərinin boşalmasında hiss etdi və bu məyusluğu dağıtmaq üçün üzünü çevi-

Rəşad Sadıqov: "Hələ şükür etməliyik ki, beşinci-altıncı pillədə deyilik"

"BELƏ MEYDANÇALARLA FUTBOLUMUZUN İNKİŞAFI ÇOX ÇƏTİN OLACAQ"

"Qarabağ"ın kapitanı Rəşad Sadıqovun Qol.Az saytına müsahibəsi.

"GƏNCƏ STADIONUNDA YAXŞI FUTBOL OYNAMAQ QEYRİ-MÜMKÜNDÜR"

- Premyer Liqanın səkkizinci turunda səfərdə "Kəpəz" in qonağı oldunuz və bir xal itirdiniz. Oyunla bağlı təəssürlərin necədir?

- Komandamız pis oynamadı. Yaxşı qol imkanlarımız oldu. Bunlardan istifadə edə bilmədik. Bu amil artıq bizə başağrısı olub. AZAL-ı çıxmaq şərtiylə bütün oyunlarda xeyli sayda qol imkanı yaratmışıq. Bunları dəyərləndirə bilməyimiz xal itkilərinə gətirib çıxarır. "Kəpəz" bizimlə oyuna çox həvəslə çıxmışdı. Yeni baş məşqçinin gəlişindən sonra komandalarda bir canlanma hiss olunur.

- Deyəsən, meydançanın vəziyyətindən narazı qalmısınız.

- Doğrudanda da, meydança amili əsas problemlərdən hesab edilir. Gəncə stadionunun meydançasında yaxşı futbol oynamaq qeyri-mümkündür. Ümid ona qalır ki, rəqibin səhvinə gözləyəsən. Səviyyəli, sürətli oyun nümayiş etdirmək olmur. 2-3 metrədən dəqiq ötürmə edə bilmirsən. Topu yaxşı saxlamaq çətindir. Belə meydançalarla futbolumuzun inkişafı çox çətindir.

- Hazırda turnir cədvəlinin ikinci pilləsində qərarlaşmışınız. Necə düşünürsən, ən azı mövqeyinizi bir müddət qoruya biləcəksiniz?

- Hazırda çempionat elə məcrada davam edir ki, bir xal da qızıla bərabərdir. Əsas rəqiblərimiz bizdən qabaqda deyil. Təkcə "Simurq" "Qarabağ"ı qabaqlayır. Hələ şükür etməliyik ki, beşinci-altıncı pillədə deyilik. Rəqiblərimiz də çox xal itirəcək. Bundan sonra çempionatın gedişatına aydınlıq gələcək.

"NEFTÇİ" NİN OYUNUNU İZLƏYƏ BİLMƏDİM"

- Avroliqanın qrup mərhələsində təmsilçimiz "Neftçi" evdə "İnter"lə qarşılaşdı və 1:3 hesabı ilə uduzdu. "Neftçi"dən bu nəticəni gözləyirdin?

- Bu qarşılaşmanı izləyə bilmədim. Həmin

vaxt biz Gəncədən oyundan qayıdırdıq. Lakin mən "Neftçi"nin məğlub olmayacağını fikirləşirdim. Ancaq bunu da qəbul etmək lazımdır ki, rəqib güclü "İnter" idi.

- Amma oyundan əvvəl "Neftçi"nin baş məşqçisi və futbolçuları qələbə qazanacağını deyirdi.

- Fikrimcə, qələbəyə ustalıq səviyyəsi imkan verməyib. Buna görə də "İnter" kimi təcrübəli komandadan xal almağa gücləri çatmayıb.

"KAMRANA MÜTLƏQ OYUN PRAKTİKASI LAZIMDIR"

- Bir məsələyə də münasibətin maraqlı oldadı. AFFA prezidenti Rövnəq Abdullayev "Xəzər Lənkəran" klubunun sahibi Mübariz Mənsimova müraciət edərək Kamran Ağayevi komandaya qaytarılmasını xahiş edib.

- Bu, yaxşı haldır. Şəxsən mən də milli komandanın kapitanı kimi "Xəzər Lənkəran" rəhbərliyindən Kamran Ağayevi komandaya qaytarılmasını xahiş edərdim. Hazırda Kamran yığmamızın çox vacib fiqurlarından hesab edilir. Amma nə qədər güclü qarışıq olsa da, ona mütləq oyun praktikası lazımdır.

Əli HƏYATI

Bildiriş

2012-ci il oktyabr ayının 8-də saat 14.00-da Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin "Nətvən" klubunda tanınmış alim Tofiq Məliklinin anadan olmasının 70 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçiriləcəkdir.

Maraqlananlar dəvət olunurlar.

Daha iki futbolçu millidən kənarlaşdırıldı

"Qarabağ"ın yarımmüdafiəçisi Əfran İsmayılov və "Neftçi"nin yarımmüdafiəçisi Cavid İmamverdiyev Azərbaycan millisinin heyətindən kənarlaşdırılıb.

Buna hər iki futbolçunun zədəli olması səbəb olub. Xatırladaq ki, 2014-cü ildə Braziliyada təşkil olunaacaq dünya çempionatının seçmə mərhələsi çərçivəsində oktyabrın 16-da, Moskva şəhərindəki "Lujniki" stadionunda keçiriləcək Rusiya - Azərbaycan oyununa hazırlıq məqsədilə dünən Azərbaycan milli komandasının təlim-məşq toplanışı başlayıb. Bakıda həyata keçirilən hazırlıq prosesi oktyabrın 13-dək davam edəcək.

Təbrik

Sevimli Aytac nəvəmin beş yaşını təbrik edirəm. Allah möhlət versin onun on beş, iyirmi beş yaşını təbrik edim... Nəvəmə xoşbəxtlik, səadət, könül xoşluğu arzulayıram.

Ədalət Əsgəroğlu

Elan

Quba rayonu I Nügedi kənd sakini Musayev Bəhram Minac oğluna məxsus DƏDRX tərəfindən verilmiş Seriya MH №0013476 olan reystr nömrəsi 303013002955 sahəsi 0.807983 ha olan torpaq sahəsinə aid olan çıxarış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ELANLAR

Kurslar

Dizayn studiyası kurslara dəvət edir: İnteryer Dizaynı (mənzil, ofis, ev), Landşaft Dizaynı, Mebel Dizaynı, Geyim (paltar) Dizaynı, Projekt qrafikası (çertyoqların hazırlanması və çəkilməsi). Ali məktəblərə bu ixtisaslar üzrə hazırlama. Dizayn və Arxitektura rəsmxətti (AutoCad, ArhiCad, 3 D Max). Beynəlxalq İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun DİPLOMU verilir.

T. (012) 566-88-96; (012) 491-14-62 (050) 463-30-09;
www.iiib.az-baku.com

Qadın paltarlarının Biçmə-Tikiş, Dizayn və Modelləşdirmə kursları. Müəllim — yüksək səviyyəli usta (qadın), rəssam, modelyer, dizayner. Fransız biçmə metodu. Beynəlxalq İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun diplomu verilir.

T. (012) 566-88-96; (050) 310-70-17;
www.iiib.az-baku.com

MÜHASİBAT kursları (2ay) həmçinin Beynəlxalq və Kompüter mühasibəti. Bank

iş. Tədris proqramı mühasibatın ən əvvəlindən başlayaraq balansın tərtibinə qədər keçirilir, məşğələlər praktiki xarakter daşıyır. Beynəlxalq, İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun DİPLOMU verilir.

Tel: (012) 566-88-96, (012) 491-14-62 (050) 463-30-09,
www.iiib.az-baku.com

Kişi və Qadın BƏRBƏRİ kursları. Kurslar praktiki şəkildə keçirilir. Dərsləri yüksək səviyyəli profesional kişi və qadın ustarları keçirir. Dərslər şəhərin mərkəzində "keçir". Beynəlxalq İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun DİPLOMU verilir.

Tel: (012) 430-34-49, (012) 491-14-62,
www.iiib.az-baku.com

Kosmetologiya, Aparat kosmetologiyası, Vizac, Manikur, Tatuac və Pirsinq kursları. Azərbaycan və rus dillərində. Şəhərin mərkəzində, fərdi və qruplarda. Beynəlxalq İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun DİPLOMU verilir.

T. (012) 555-22-23;
(050) 344-15-51,

www.iiib.az-baku.com

Masaj kursları. Masajın bütün növləri praktiki şəkildə öyrənilir. Dərsləri böyük təcrübəsi olan professional həkim-masajist keçirir. Dərslər qruplarda 3 ay, fərdi 1 ay keçir. Beynəlxalq İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun Diplomu verilir.

T. 012 430 34 49 (055) 320-08-72;
www.iiib.az-baku.com

AŞPAZ, QƏLYANALTIÇI (xolodnitsa) və ŞİRNİYYATÇI Kursları. Azərbayn, türk və Avropa mətbəxinin xörəklərini bişirmək və qəlyanaltı (zakuska) hazırlamağı öyrədir. Həmçinin tort və pirocna hazırlamaq və gözəl bəzəmək.
Telefon: (012) 566-88-96, (012) 491-14-62 (055) 320-08-72; www.iiib.az-baku.com

Kurslar: MOBİL Telefonların təmiri; Kompüterlərin təmiri; Sistem icrayəsi (sıradan) və Kompüter şəbəkələri. Bütün lazım olan avadanlıq və cihaz var. Dərslərin keyfiyyətinə təminat verilir. Tezləşdirilmiş

kurslar da təşkil edilir. Asan işədəzəlmə və yüksək əməkhaqqı! Beynəlxalq İxtiraçılıq və Biznes İnstitutunun DİPLOMU verilir:

Tel: (012) 566-88-96, (012) 491-14-62 (055) 562-13-09; www.iiib.az-baku.com

Курсы МОДЕЛЬЕРОВ-ДИЗАЙНЕРОВ и КРОЙКИ-ШИТЬЯ женской одежды. ФРАНЦУЗСКИЙ КРОЙ. Преподаватель - профессиональный мастер (женщина). Также подготовка в вузы по дизайну. Выдается диплом Международного Института Изобретательства и Бизнеса. Тел.: (012) 566-88-96, (012) 491-14-62, (050) 310-70-17; www.iiib.az-baku.com

Курсы МЕДСЕСТЕР (6-12 мес.), курсы Фармацевтов (6-8 мес.). Обучение в группе и индивидуально. Возможно ускоренное обучение. Обучение на азербайджанском и русском языке. Выдается ДИПЛОМ Международного Института Изобретательства и Бизнеса. Тел.: (012) 555-22-23, (050) 344-15-51; www.iiib.az-baku.com

Tuyqun Nadirov: "Futbolçu özbaşına hərəkət edərsə..."

"Xəzər Lənkəran" klubunun vitse-prezidenti Tuyqun Nadirovun Qol.Az sayına müsahibəsi

- Çempionatda AZAL üzərində qələbədən sonra komandaxili çatışmazlıqların və psixoloji problemlərin həll olunduğunu söyləmək olar, yoxsa hələ qalmaqdadır?

- "Xəzər Lənkəran"ın AZAL-ı məğlubiyyətə uğratması ən azı ondan xəbər verdi ki, atılmış addımlar özünü doğrultdu. İkincisi, bu oyuna qədər komandamızın turnir cədvəlinin sonuncu pilləyə düşməsinə təsadüf adlandırdım. Qazanılan qələbə də buna sübut oldu. Heç kim deyə bilməz ki, komandanın "Turan"a məğlubiyyətində məşqçinin səhvi və futbolçuların zəif çıxış etməsi səbəb oldu. AZAL-la oyun bir çox suala aydınlıq gətirdi. Hakimliyin səviyyəsi həmin oyunda özünü göstərdi. Eləcə də, Tovuzdakı hakimlikdən söhbət etmək olar. Heç kəs demir ki, hakimlər "Xəzər Lənkəran"ın oyununu qərəzli idarə edir. Qərəzli hakimliklə səviyyəli idarəetməni səhv salmaq lazım deyil. "Xəzər Lənkəran"ın azarkeşlərini və hazırkı durumunu nəzərə alaraq, hakimlər verdikləri qərarlarda diqqətli olmalıdırlar. Hər hansı səhv qərar komandaya ciddi başa gələ bilər. Necə ki, Ruslan Abışova səhven qırmızı vərəqə göstərilməmişdi.

- AFFA İntizam Komitəsi Elnur Allahverdiyevə altı oyuluq cəza kəsdi. Bəs siz rəhbərlik olaraq ona qarşı hansı tədbiri gördünüz?

- Bazar günü klubdaxili iclas oldu. Bundan sonra mətbuata məşqçilərlə bağlı qərarı açıqladıq. Orada

futbolçularla bağlı qərardan danışılmayıb. Hansı futbolçular ki, intizam qaydalarına riayət etmirlər, özlərini yaxşı aparmırlar, onlar barəsində də ölçü götür

rülüb. Sadəcə, bu barədə açıqlama vermək düzgün olmazdı.

- Üç məşqçinizi istefaya göndərməyiniz bir-mənalı qarşılanmadı.

- Kim bu addımı necə istəyir qarşılasın. Hər halda "Xəzər Lənkəran" yaxşı ölçüb-biçdikdən sonra qərarlar verir. Kim deyirsə ki, məşqçilər güclü olmadığı üçün istefaya göndərilib, yalnızlığa yol verir. Bu qərar nizam qaydalarına görə qəbul edilib. Sadəcə, həmin məşqçilər bəzi futbolçularla bağlı intizam yarıda bilmirdilər. Əgər yara varsa, mütləq kəsb atmaq lazımdır. Futbolçu klubun qayda-qanunlarına riayət etmirsə, nizam-intizama tabe olursa, mətbuata özbaşına müsahibə verirsə, deməli, bu işə məsul olan şəxslər öz işlərinin öhdəsindən gələ bilməyiblər.

- Belə məlumat yayılıb ki, istefaya göndərdiyiniz Zaur Ramazanova klubda yenidən iş təklif edilir. Konkret olaraq, onun seleksiyaçı-məşqçi vəzifəsinə qaytarılacağı bildirilir.

- Bunu sizdən eşidirəm. Zaur Ramazanov hazırda klubda heç bir vəzifədə çalışmır. Klubun prezidenti onu tutduğu vəzifəsindən azad edib.

- Bəs istefaya göndərilənlərin yerinə kimlər gətiriləcək?

- Bilirsiniz ki, hazırda B kateqoriyalı məşqçi Emin Quliyev komandaya dəvət etmişdik. Yaxın zamanda boş qalmış vəzifələrə təyinatlar olacaq. Orada yerli mütəxəssislə bərabər, əcnəbi məşqçi də çalışa bilər.

Mircavadov: "İnter" ikinci hissədə "Neftçi"yə oynamaq imkanı verdi

Azərbaycanın əməkdar məşqçisi Ağasəlim Mircavadov Avropa Liqasının qrup mərhələsinin II turu çərçivəsində keçirilən "Neftçi" - "İnter" oyunu ilə bağlı Qol.Az-a müsahibə verir.

- Öncə oyunla bağlı ümumi fikirlərinizi bizimlə bölüşərdiniz...

- "Neftçi" yaxşı oynadı. Xüsusən də ikinci hissədə. Amma səviyyə fərqi öz sözünü dedi. Bundan başqa, müdafiədə çox yüngül səhvlər buraxdılar. Sol cənabda buraxılan səhvləri xüsusi qeyd edərdim. Düzdür, rəqibin aparıcı ulduz futbolçuları Bakıya gəlməmişdi. Ancaq bununla belə, "İnter"də əsas heyətlə ehtiyat heyət anlayışları nisbidir. Bu cür klublarda çıxış edən bütün futbolçular əsas heyətə layiq futbolçulardır.

- Hər kəs "Neftçi"nin ikinci hissədə yaxşı oynadığını deyir. Sizə elə gəlmir ki, "İnter" də fasilədən sonra "Neftçi"yə oynamaq imkanı verdi?

- Bəli, o da ola bilər. Ola bilsin, ilk hissəni 3:0 üstün tamamlayan "İnter" ikinci hissədə "Neftçi"yə oynamaq imkanı verdi. Bu barədə sizinlə razıyam.

- Böyükağa Hacıyevin Kamil Nurəhmədovu start heyətində meydançaya buraxması çoxları üçün gözlənilməz oldu. Hətta çempionat oyunlarında belə, bir dəqiqə oynamayan gənc futbolçunu "İnter" kimi rəqiblə oyunda birdən-birə əsas heyətdə meydançaya buraxmaq nə dərəcədə düzgün idi?

- Bu haqda qərarı baş məşqçi özü verir. Mən onun işinə qarışmaq istəmirəm. Əgər Böyükağa Hacıyev belə qərar veribsə, deməli, nəse bildiyi var. Həm də bu cür gənclər əv-

vəl-axır oynamalıdır.

- Ancaq "İnter" kimi komanda ilə oyunlarda yox da...

- Niyə də "İnter"ə qarşı oynamasınlar? Məncə, burada qeyri-adi bir şey yoxdur.

- Növbəti turda rəqib "Rubin"dir. Sizcə, həmin oyunda nəyə ümid etmək olar?

- Mən "Rubin"in "Partizan"la oyununa baxdım. "Rubin" yaxşı komandadır. Baxmayaraq ki, ötən mövsümkü heyətdən bir-neçə nəfər komandanı tərk edib, amma oyun dəsti-xəttlərini saxlayıblar. "Partizan" da ilk hissədə pis oynamadı. Sadəcə, səviyyə fərqi öz sözünü dedi. O ki qaldı "Neftçi"nin səfərdən xalla dönüb-dönməsinə, mənə, əzmkarlıq ortaya qoysalar, bu, mümkün olar.

Anar XANLAROV

Mənsimov AFFA prezidentinin müraciətinə cavab verdi

AFFA-nın prezidenti Rövneq Abdullayev milli komandanın üzvü Kamran Ağayevlə bağlı "Xəzər Lənkəran" klubunun fəxri prezidenti Mübariz Mənsimova müraciət edib.

AFFA-nın saytının yaydığı xəbərə görə, R.Abdullayev xahiş edib ki, klubun futbolçusu Kamran Ağayevin komanda oyunlarında da meydana çıxmasına köməklik göstərsin.

AFFA prezidenti Rövneq Abdullayevin "Xəzər Lənkəran" klubunun fəxri prezidenti Mübariz Mənsimova müraciətinə münasibət bildirilib.

Klub rəhbəri Mais Mənsimov bu məsələ ilə bağlı deyib ki, AFFA prezidentinin müraciətinə cavabı müsbət

olacaq: "Baş məşqçi Yunis Hüseynovun da qərarına əsasən, məsələ öz həllini tapacaq" - deyər vurğulayıb.

Qeyd edək ki, K.Ağayev bu mövsümün əvvəlindən "Xəzər Lənkəran" klubu tərəfindən transferə çıxarılib. Lakin futbolçunun başqa komandaya keçməsinə problem yaranıb. Buna maliyyə məsələsində Kamranla onun müqavilə ilə məxsus olduğu "Xəzər Lənkəran"ın maliyyə məsələsində razılığa gələ bilməməsidir. "Xəzər Lənkəran" komandanın kapitanı olmuş K.Ağayevə əvəzedici heyətdə çıxış etməyə təklif etsə də, futbolçu bundan imtina edib. O, hazırda fərdi qaydada məşqlər edir.

Mourinyo: "Balotelli haqda kitab yazaram"

Madridin "Real" klubunun baş məşqçisi Joze Mourinyo "Mançester Siti"nin futbolçusu Mario Balotelli haqda maraqlı fikirlər səsləndirib.

CNN-ə müsahibəsində portuqaliyalı mütəxəssis İtaliya "İnter"ində işlədiyi zaman Balotellinin də orada oynadığını xatırladı.

"Mən onunla iki il bir yerdə işləmişəm. Bu futbolçu barədə 200 səhifəlik kitab yazaram. Bu, dramatik yox, komediya janrında bir əsər olar. Mario çox rəqibə insandır. Sizə bir faktı danışım. Biz "Rubin"lə Çempionlar Liqasının oyununda qarşılaşdıq. Milito və Eto'o həmin görüşdə iştirak edə bilmədiyindən meydana Balotellini buraxdım. O, birinci hissənin sonlarında sarı vərəqə aldı. Fasilədə Marioya dedim ki, kobud oynama, rəqibin təxribatına uyma və mübahisə etmə. Görün, bu sözlərdən sonra nə baş verdi? Mario ikinci hissədə meydana çıxan kimi qırmızı vərəqə aldı" - deyər Mourinyo bildirib.

Səbinə Allahverdiyeva: "Züleyxa Akçurina, Validə Abbasova kimi modellərin dövrü bitib"

Model Səbinə Allahverdiyevanın 525.az saytına müsahibəsi

- Sənin ən yaralı yerin Azərbaycanda keçirilən model müsabiqələridir. Hər dəfə bu yarışmalarda saxtakarlıqlar olduğunu, haqsızlıqlara yol verildiyini deyirsən...

- Çünki müsabiqələrin hamısı "sıfır" səviyyəsindədir. Elə sonuncu dəfə keçirilən "Miss Civilization of The Word" müsabiqəsindən götürək. Dünyanın dörd bir yanından modellər gəlsə də, çox keyfiyyətsiz, səliqəsiz bir yarışma təşkil edildi. Əməlli-başlı biabırçılıq idi. Biz belə müsabiqələr keçirəcək səviyyəyə hələ çatmamışıq. Doğrudur, təşkilatçılar belə müsabiqələr keçirməyə can atırlar. Amma bizdə maddiyyətə olan tamaha qarşı çıxmaq mümkün deyil. Müsabiqələrdə istedad, gözəllik rol oynamır. Əsas puldur. Kimin imkanı var, gətirib beş min manat verib, birinci olur. Model müsabiqələrimizdə açıq bazarıdır. "Miss Azerbaijan" yarışmasına qatıldım. Amma finala getmədim, öz istəyimlə tərk etdim. Çünki bildim ki, birinci yerə kim çıxacaq. İştirakçılar özləri yaxınlaşır təşkilatçılara ki, mənim adamım var, gətirəcək sənə bu qədər pul verəcək, mənə birinci et.

- Təşkilatçıların məqsədinin model seçmək yox, pul qazanmaq olduğunu deyirsən. Bəs, modellərin pulla birinci seçilmək istəməsinin səbəbi nədir?

- Təşkilatçılar sponsorlar hesabına varlanırlar. Qızlar isə məşhurlaşmağa can atırlar. Qarşılarına qoyduqları məqsədə çatmaq üçün belə yola əl atırlar.

- Yəqin, elə buna görə də illərdir Azərbaycanda model biznesi irəliləmək əvəzinə daha da geriləyir...

- Burada bizim modelerlərimizin də günahı var. Modelerlər xarici ölkəyə moda nümayişinə gedəndə öz modellərini aparmır. Əksinə xaricilərə üstünlük verirlər. Bilirəm, bu, maddi baxımdan daha ucuz başa gəlir. Amma gərək ən az, iki model özümüzlük olsun. Bizdə modellik peşəsi yaxşı olsaydı, mən başqa ölkədə işləməyə, pul qazanmağa çalışmazdım.

- Bildiyimə görə, "Top model" müsabiqəsinə də qatılmışdın. Amma onu da yarımçıq qoydun. Sənə, bu yarışmanın qalibi birinci yerə layiq idi?

- Sonuncu "Miss civilization"da birinci seçilən xanım layiq idi. Tam bizim milli qızlarımıza oxşayırdı. Amma onun modellik peşəsindən xəbəri yoxdur. Onu model görmürəm, səhnədə qüsurları çoxdur. Bir neçə ölkədə model müsabiqəsinə qatılmışam. Hamısında da saxtakarlıqlar var. Ən şəffaf müsabiqə Malaziyada keçirilir.

- Bəlkə elə özün şəffaf bir müsabiqə keçirərsən?

- Bu, mənim ən böyük arzumdur. Amma sponsor tapmaq çox çətindir.

- Foto-model Təranə Rzayeva müsahibələrinin birində sənə haqqında "Səbinə modellərin plastik

əməliyyat etdirməsini tənqid edir. Getsin, silikonlu dodağının, əməliyyatla düzəltməyi qulağının dərdini çəksin" demişdi. Görünür, modellər arasında da qalmaqla qalmazdır...

- Mən həmişə burnunu kəsdirmiş, silikon qoydurmuş, plastik əməliyyat etdirmiş qızların model seçilməsinə mənfi yanaşmışam. "Miss" gənc qız deməkdir. O, təbii gözəl olmalıdır. Qulaqlarımı əməliyyat etdirməmişəm. Dodaqlarımı isə digər modellər kimi hədsiz şişirtməmişəm. Həm də mən o sözləri Təranə üçün də deməmişəm. O, ətrafındakı insanların küyünə gedərək mənim adıma çəkib. Sonra isə səhv olduğunu anladı və məndən üzr istədi.

- Hansı modellərimizi bəyənirsən?

- Nigar Talibovanı peşəkər hesab edirəm. O da Türkiyədə fəaliyyət göstərir. Bir də Natella Kərimova peşəkərdir. Züleyxa Akçurina, Validə Abbasova kimi modellərin dövrü bitib. Onlar elə müsabiqələrdə münəfif heyəti kürsüsündə otursalar, yaxşıdır. İndi gənc modellərin dövrüdür. Son vaxtlar heç bir yenilik də etmirlər.

- Türkiyədəki "Bu gün ne giysem" yarışmasına qatılmışan. Bu ideya necə yarandı?

- Anamla Türkiyəyə alış-verişə getmişdim. Ticarət mərkəzində gəzəndə insanları "Bu gün ne giysem" yarışmasına yazılmaq üçün növbəyə düzüldüklərini gördüm. Yaxınlaşıb təxmini bir blank doldurdum. Heç mən seçəcəklərinə ümid etmirdim. Seçilməyim xəbəri gələndə çox peşman oldum. Heç getmək istəmədim. Amma heç xəbərim olmadan onlarla müqavilə bağlamışam: əgər getməsəydim, 50 min təminat ödəməliydim. Çəkilişlərə bir gün qalmış burdan geyimlərimi alıb getdim. Ordakı səviyyəni görəndən sonra dedim yaxşı ki, gəlmişəm. Orada Uğurkan Eresin agentliyinə yazılmışam, onlarla çalışıram.

- Yəqin, buradakı qazancınla oradakı məvacibin arasında böyük fərq var. Sırr deyilsə, bir çəkiliş üçün nə qədər qonorar alırsan?

- Türkiyədə "Muhteşem yüzyıl" serialına çəkildim. Orada Sultan Süleymanın hərəmxanasındaki qızlardan biri idim. Bir neçə dəqiqəlik süjet üçün 500 manat aldım. Bizdə xalq artistimizin aylıq qonorarı heç o qədər deyil. Serialda çəkilmək mənim üçün əsl sürpriz oldu. Agentlikdən dedilər, gedirik, mən də razılaşdım. Bir də gözümlü açdım ki, serialın içindəyəm. Saçlarımın rənginə görə orada mənə Hürrem deyirdilər. Bakıda podiumlarda az tanınan model bir geyimə 100 manat alır. Bizdə model deyəndə ancaq "əxlaqsız peşə" sahibi kimi düşünürlər. Onlarda isə model ən hörmətli peşədir.

- Niyə bizdə sponsorların ilk işi modelə "yatmaq" təklif etmək

olur?

- Çünki modellərin əksəriyyəti belə şərait yaradıb. Mən və ya başqa bir-iki nəfərin özünü təmizə çıxarması ilə düzəlmir. Bu da model biznesini ucuzlaşdırır.

- Yarışma ərəfəsində orada qalıb, işləmək təklifləri gəlməyib?

- Dəvətlər var. Onlar daima yeni simalar axtarırlar. Mən də yeni sima kimi serillərin birində baş rola dəvət almışam. Dekabr ayından Türkiyəyə köçürəm, orada müəllim tutacağam və aktrisalığ dərsi alacağam. Onlarda aktyorluq bacarığı çox güclüdür, rolu çox içdən oynayırlar. Bizim aktyorlar çox sünidir. Bir də mən kitab yazmağa başlamışam. Kitabda öz həyatımdan, işimdən, hətta şəxsi həyatımda olan insandan da bəhs edəcəyəm. Bu kitab 5 ildən sonra işıq üzünə gələcək. Orada açacağım sırlar hamını şok edəcək.

- Verilişdə özünə qarşı ayrışçılıq görürsənmi?

- Yox, mən çox bəyənirlər. Geyimimdən xoşları gəlir, amma aksesuarlarımı həmişə tənqid edirdilər. Uğurkan Azərbaycanı çox sevdi. Hə-

mişə deyir ki, mən onlar üçün yabancısı sayılmıram. Əgər sonuncu turdan da keçsəm, dekabr ayında keçiriləcək böyük finalda iştirak edəcəyəm. Qalibə böyük məbləğdə pul mükafatı veriləcək. Bilirəm ki, birinci seçilməyəcəm. Çünki onlar belə böyük məbləği öz ölkələrindən birinə verəcəklər. Yəqin ki, ikinci olaram.

- Özünü təkmilləşdirmək üçün nə edirsən?

- Mütəlx idmana gedirəm. Çəkime fikir verirəm. Modellərimiz öz üzərlərində işləməlidirlər. Çəkiyə fikir vermək lazımdır. Özünü aparmaq qabiliyyətin olmalıdır. Bizim modellərin əksəriyyəti səhnədə çox sünidilər. Səmimi olmalıdırlar.

- Sevgi cəbhəsində vəziyyət necədir?

- Şəxsi həyatımda hər şey yaxşıdır. Bu aralar bir-iki söhbətlər ortaya çıxdı. Amma indi hər şey qaydasındadır. Amma planımda evlənmək yoxdur. Bu haqda çox danışmaq istəmirəm, həm qarşı tərəf xoşlamır, həm də ailəmdə söz-söhbətlər yaranır. Hər öz işiylə gündəmə gəlsə, daha yaxşı olar.